

Pályázatok

Minden szó egyszeri beiktatása 16, vasgagyon szedett betűkből 32 fillér. Pályázatok felvételnek: Budapest, Sip ucca 10. — Hirdetések díja előre fizetendő. —

A vásárosnaményi orth. izr. hitközség metszői állásra pályázatot hirdet. Ajánlatok fenti előjárásához küldendők be. Ajánlkozók által megkivántat k, hogy sóchet übödek mümche, bálkore, majl. jórésomájim, kellemes hang, jó előimádkozó legyen 3 elismert rabbtól kabolóval birjon és magyar honpolgár legyen Csáládi állapot és életkor megjelöndő. Fizetés megállapodás szerint. Költség csak a meghívottnak térítetik meg.

Az Ásvány-Rárói egyesített orth. izr. hitközség sóchet übödek-állásra pályázatot hirdet. Fizetés és az állás elfoglalása meg egyezés szerint.

Izr. hitk., Ásvány-Ráró, Győr m.

Orth. kóser máczesz

legkényesebb igényeknek megfelelő úgy kásrűsz, mint minőségben, jutányos áron kapható.

Grünstein Jenő,

villanyerőre berendezett pászkagvár, Szerencs

חם ישראל

héber mű második része most jelent meg WELZ Izrael budapesti orth. rabbi kiadásában. A MŰ TARTALMAZZA A SZOMBATRA ESŐ EREV PESZACH SZABVANYAIT.

Az aktuális mű mindkét rész beszerezhető a kiadónál: I. rész, füzve 1.40, II. rész 2. — Mindkét rész egy kötetben 3 P. — JÜDISCH-DEUTSCH kiadásban 1 P. — Diszkötésben kötetenként 80 fillérel drágább. — A könyvek a megfelelő összeg előzetes beküldése esetén (lehet levélbélyegekből is) franco szállítatnak. — Cim: **Welz Izrael** rabbi, Budapest VII., Kertész-utca 27.

Apró hirdetések

Hirdetési díjazás: minden szó egyszeri beiktatása 16, vasgagyon szedett betűkből 32 fillér. Állást keresőknek szavankint 13, vasgagyon szedett betűkből 25 fillér. Apróhirdetések felvétele: Budapest, VII. Sip ucca 10. — Jelíge levelek kettős borítékban válaszbélyeggel ugyanoda intézendők. — Apróhirdetések csak a díj előzetes lefizetése mellett közölhetők.

KIZÁRÓLAG előkelő orthodox körökben házasságokat a legdiszkrétebben közvetít: Schwarcz Gábor, Teréz-körut 12. — Tel.: A. 134-04. Elsőrangú külföldi összeköttetések.

HUSZONEGY esztendő óta közvetít házasságokat Nagy Jenő, Rákóczi-ut 57/b. — Telefon. — Cégnekiüt levelezés.

HAZASSÁGKÖZVETÍTÉS nem mint hivatalos, csupán mivel több megbízásom van néhány jómódu háztulajdonos, orvos, ügyvéd, mérnök, gyáros, kereskedő. Kérem hozzám bizalommal fordulni. Reichné, Rökk-Szilárd u. 7. Kávémérés.

EDESANYÁM már régen, apám alig pár hete halt meg. A főváros szívében saját bérházamban adósságmentes, jólmenő üzletem van. Feltehetően meg kell nősilnöm mielőbb. Megbízva Reichné, Rökk Szilárd ucca 7. Kávémérés.

IRODAHELYISÉG Király u. 16. számu ház fölemelétén irodának vagy műhelynek augusztus 1-re kiadó. Az iroda helyiség tágas. Uccára nyílik. Bővebb megtudható Müller könyvkereskedésben, Dob-u. 19.

KIRÁLY-UCCA 16. szám alatt levő Bialazurker üzlethelyiségnek fele augusztus 1-re kiadó. Bővebbet: Müllernél, Dob u. 19. könyvkereskedés.

EGYEZER pengő óvadék ellenében berendezek és áruval felszerolek kézimunka, fehérnemű és előnyomda üzletet. Érdeklődők adják le címküket a Zsidó Ujság-hoz.

Sirkövek

Adler J. sirkóráktárában
Telefon: József 364-20.

Budapest, Károly-körut 7. és Rombach ucca 4. sz.

Hittestvérünk! Csak szombattartó cégnél vásároljon! **Posztó, divatszövet, szabókellékek** áruháza nagyban és kicsinyben. Különlegességek ur- és női-szövetekben. — Billiárd- és játékasztal posztó Előfizetőinknek 5% engedmény. — **Seldner Lipót** áruháza Budapest, Kertész-u. 43. Tel.: J. 450-87.

SZOMBATTARTÓ urilányok varrni tanulhatnak szalonomban. Fechnerné, Vilmos császár-ut tizenhat, II. emelet 10.

KERESEK vegyeskereskedésembe jó házból való fiut, tanononak, teljes ellátással. Szombaton zárva. Neustadt Samu, Celldömök.

BAROMFIFELÜGYELŐNEK, masgacsnak elmennék. A bpesti orth. hitközségnél 8 évig voltam állásban. Cim: Kahán Aron, Lujza-u. 21. szám.

BETEG árvalány, ki hosszas betegség után most elhagyja a kórházat, a legszükségesebb ruhaneműek és egyéb anyagiak hiányában, ezuton kér sürgős segítséget. Cim a kiadóhivatalban.

SEGÍTSÉGÉRT könyörög elhagyott sulyosan beteg zsidó ember. Weisz Gyula Bpest, Szt. Királyi-u. 4.

JÓ, OLCÓSÓ és gyors munkát készítek. Levelezőlap hívásra jövök. — Grósz Dávid cipész, VII. Kazinczy-u. 14. (Az új mikve mellett).

KOVÁCS-szén, mosott, legkiválóbb minőségben, vagonkéntben beszerezhető Pollák Zsigmondnál, Debrecen.

ארטה כשר של פנח
FÜSZERÁRUK,
ecet, cacao, burgonyaliszt és mindennemű fűszer, valamint hitközségünk általi máczesz, smüre, máczeszliszt és tej hitközségi árban házhoz szállítva.
Muncsik Gyulánál
Kazinczy-utca 38. (Dob-utca sarok.)
Vidéki rendeléseket pontosn eszközök.

SÍRKÖVEK minden kivitelben legolcsóbb gyáriáron
Schreiber Jakob
villanyerőre berendezett sirközemében Debrecen, Hunyadi-utca 14.

Felelős szerkesztő és kiadótulajdonos
GROSZBERG JENŐ.

Hofmann és Társa könyvnyomda.
VI. Próféta ucca 7

אלה עמיתיי יודיע צייטונג

כ"ה

ZSIDÓ UJSÁG

AZ ORTHODOX ZSIDÓSÁG FÜGGETLEN HETILAPJA

ALAPITOTTA:
Groszberg Lipót ז"ל

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
BUDAPEST, VII., SIP-UTCA 10.
TELEFON: J. 425-90. CSEKKSZÁM: 50.791.
EGÉSZ ÉVRE 20. PENGŐ

SZERKESZTI:
Groszberg Jenő

Igazolták Frankl Adolt felsőházi mandátumát

— Tudósítás a 13-ik oldalon —

A miniszteri expozé margójára

Két mondása van a midrásnak a világbajokról és ez a két mondás látszólagosan ellentétes, de azért egészen világos magyarázatot nyer a mai hazai viszonyok mellett, amelyekre az e hét keddjén a magyar képviselőházban elhangzott pénzügyminiszteri expozé reflektora riktó fényt áraszt. A midrás egyik kijelentése szerint: csak az az igazi baj, amely a zsidókat és nem-zsidókat egyformán éri. A második megállapítás azt mondja: ha valami baj sújt le a világra, akkor legelőször Jiszróel, a zsidóság éri. Ellentétes a kettő és mégis egyet mondanak. Mennyire megvalósult ez már a világháború alatt, mely porbasujtotta az egész emberiséget és alkalmat adott a zsidó-gyűlöletnek, hogy minden bajért a zsidóságot tegye felelőssé. De még inkább valóssággá lett az összeomlás utáni időben Magyarországon. Előbb a katasztrófa csak a zsidókat érintette, előbb csak az volt a jelszó, hogy a zsidók meggazdagodtak, ők az okai az összeomlásnak, tehát ők fizessenek, ők tőlük vegyék el a különféle jövedékeket, az államérsi engedélyeket, ők szolgáltassák a legnagyobb adókat. Azt hitték, hogy addig nincs komoly baj, amíg a zsidótól el lehet még valamit venni. Mi azonban tudtuk, hogy a midrás szavai igazaknak bizonyulnak, hogy az egész világ baja az, amit Jiszróel érez legelőször, mint legérzékenyebb közösség.

Hivatalosan természetesen sohasem volt szó a zsidókról, hanem csupán kereskedelemről, ingó tőkéről, városi elemről, sőt... Elmúltak az évek s most már ott tartunk, hogy a magyar költővel mondhatjuk: »romjaira és

romjainkra hullván, adjunk Igaz ténéked igazat. Most már igaznak bizonyult a midrás ama axiómája, hogy az igazi baj az, amely egyformán sújt zsidóra és nem-zsidóra.

És ezt érezzük, ha elolvassuk Magyarország pénzügyminiszterének a költségvetési beszédét. Felvonnak az óriási tételek, a nagyon kicsi vigaszt nyújtó miniszteri elmeftuttatások, de mi bennünk csak a talmud egyik sóhajos szava hangzik vissza: »ámchó jiszróel czerichim parnósó — a zsidóság széles rétegeinek megélhetésére van szüksége». És ebből a szempontból nem érdekel bennünket a tisztviselői státusz rendezése, sőt még a nagykövetek fizetéseinek csökkentése, illetve nem-csökkentése sem, mert tudvalevőleg e téren a zsidók elhelyezkedésére nem igen lehet számítani. Érdekelne bennünket az adó leszállítása, amely azonban nem akar bekövetkezni. Hogy a földbirtokreformról szóló ama minisztériumi kijelentés: »a végrehajtott birtokreform erősen belevágott a magángazdaság életébe és olyanoktól vett el földet, akik nem akartak eladni és sokaknak egzisztenciájába vágott» — mit jelent a zsidóság egy részének szempontjából, azt mindannyian tudjuk és céltalan is volna a múlt rekriminációja; csak sajnáljuk, hogy azok, akiknek földet juttattak, nem bírják hasznát venni és így az elvétel több kárt okozott, mint hasznát. Az ál-altruisztikus intézményekről, amelyeket tudvalevőleg az összes adózók pénzéből tartanak fenn, nem az összes adózók javára; van ugyan egy-két feddő szó, de ez nem ébreszti a reményt, hogy a jövő évben a szövet-

kezetek nyomása csökken és a kis-kereskedelemnek — az orthodoxia zóme e rétegbe tartozik — sorsa megjavul. Folytatódni fog tehát az idegeket őrölő, minden nemes lendületet lehetetlenné tevő, kicsinyes harc a kenyérért.

Mit kell tehát tennünk?

Elsősorban igénybe kell venni az amerikai szervezetek produktívsegélyt nyújtó és többek között az igazán altruisztikus alapon működő hitel-szövetkezeti organizációit. Meg kell e köröket nyerni Magyarországra részére, mert ha csak egy néhány száz egzisztenciát támaszthatunk alá, akkor is sokat tettünk. Az ifjuság — jesivai tanulmányait befejező részének — nevelésénél ne felejtsük el, hogy a miniszter az »iparosítást» hangoztatja. Az iparos még sincs olyan tehetetlenül odaállítva a nincstelenségnek és az éhezésnek, mint a szak-képzettség nélküli. A szombattartás is könnyebb e pályán, az önállósítás esetén.

Az expozé nyomán úgy érezzük, mintha minden recsegne-ropogna és felelevenedik előttünk a bibliai Sámson esete a Dagon-templomban, melynek oszlopai megrendültek. Kövessük tehát Jákob ősapánk példáját, aki előre látván Sámson küzdelmeit, úgy imádkozott: »Lijesüszelo kiviszí, Hásém — segítségedet remélem, Örök-kévaló».

De, természetesen, az ima nem elegendő. Hisz bölcsünk a biblia ama szavait: »megáldalak mindabban, amit teszel, úgy magyarázzák: megáldalak, ha te is megteszel mindent, amit lehet... Ütött a tizenkettedik óra erre a cselekvésre.

A Szentföldön élő szegényeink támogatása

Irta: ALEXANDER VILMOS bankigazgató, Sátoraljauhely

A régi jó időkben alig lehetett becsületes zsidó házat találni, ahol ne lett volna egy »Rabbi Méir Báál Hanesz« gyűjtőpersely. Jóformán a zsidó lakás berendezéséhez tartozott ez a »cedoko-persely« és enélkül a lakás felszerelése hiányos volt. Szombati gyertyagyújtás előtt a zsidó háziasszony egy néhány fillért dobott a perselybe, a zsidó anya erre kioktatta a fiatal asszony-leányát és ez ugyyszólván a gyertyagyújtás szertartásához tartozott. Ha a házban »באבא« baj volt, a kis gyermeknek a feje fájt, nyomban a »R. Méir Báál Hanesz«-hez folyamodtak a szülők és egy kisebb-nagyobb adománnyal könnyítettek a lelkükön és I-ten segítségét kérték. De örvendetes családi események alkalmával sem feledkeztek meg a perselyről. Erre tanítottak a mi bölcsőink és gaonjaink több száz év óta s ezzel teljesítettük kötelességeinket a Szentföldön

dön nyomorgó, a Tóranulásban és ennek szellemében élő tudósok, jesivák, talmudtörök, özvegyek és árvákkal szemben. Hisz ezt a pénzt az említett célokra fordította a Frankl Adolf felsőházi tag (Nósi Erecz Jiszroél) felügyelete alatt Jeruzsálemben működő »Kólel« vezetősége.

A háboru után jött az ádáz béke és a kurzus érája; a perselyek eltűntek és jöttek helyette a különböző cionista szervezetek gyűjtőperselyei. Nem érzem magam hivatattnak és nincs is szándékomban kritika tárgyává tenni és ezeknek a szükségességét kétségbe vonni. Bizonyára ezek is nemes célt szolgálnak. Azonban minden régi, jóvágású, konzervatív vagy orthodox zsidó be fogja látni, hogy nem szabad a »Rabbi Méir Báál Hanesz«-cedoko rováására amazokat előnyben részesíteni.

A magyar Kólel köteletékébe tar-

Kitűnő minőségű

Hutter

שר שזר שזפן

— sel peszách —

kapható minden fűszer- és festékes-
rekedésben. — Gyártja a budapesti
orth hitközség rabbinátusának felügye-
lete mellett: **Hutter József szappan-
pangár és Olajpar r. t.** Buda-
pest, VII., Erzsébet-körút 6. — Telefon:
J. 461—91, 92, 93, 94.

tozó talmidé chachomim, özvegyek és árvák, talmudtörök és jesivák támogatása s fenntartása szent kötelességünk. Jesájó próféta tüzes szavai: »És menjünk fel az Örökkévaló hegyére, Jákojv I-tenének házához, hogy tanítson bennünket utjaira, hogy járjunk ösvényein, — mert Cionból ered a tanítás és az Örökkévaló igéje Jeruzsálemből«, ezekre, a Mória hegyen és Jeruzsálemben a tóranulásban buvárkodó és szűkölködő Talmide-chachomimra vonatkoztathatók. Az 5670 (1910) évben kiadott Palesztina utleírásomban azt írtam: Mig az egész világon élő hit-sorosaink pártkülönbség nélkül a jisüv Erec-Jiszroél érdekében élnek

Rabbi Akiba

R. Akiba mindennemű ékességet készített a feleségének. Egy gyönyörű, drágaköves arany koronát is — a napnak, holdnak, csillagoknak képeivel. Az emberek furesállották, hogy öreg ember létére így ékesíti a feleségét. A szóbeszéd miatt fia is restelkedtek, de Akiba kioktatta őket: ő az anyjukat még annak a tiszteletnek, annak a kitüntetésnek felében sem részesítheti, amelyre az rászolgált.

Akiba neje ugyanis leánya volt Jeruzsálem egyik leggazdagabb emberének, Kalba Sovuának. Akiba pásztora volt a nagy jószágú férfiumak. Erkölcösön önmegtartóztatásával megnyerte Kalba Sovua leányának vonzalmát. A leány esküvel megfogadtatta Akibával, hogy hozzáát a tóranulásához. Akiba megfogadta. Ekkor a leány eljegyezte magát neki; atyja, anyja tudta nélkül. Idő múltával megkérte egy előkelő ember. A leány ekkor kijelenti, hogy ő már Akibának a jegyese. Erre atyja kitagadja őt vagyonából. A leány átköltözik Akibának

anyjához és kezének munkájával nemcsak önmagát tartja el, de szerzeményéből még a tanulással elfoglalt Akibának is juttat.

Negyven éves koráig Akiba a Tórában teljesen járatlan maradt. Neje felszólította, menjen tanulni. Akiba eleinte csüggedezett. De azután azon bátorodott, hogy Lyddában a kútnál viz-kivájta követ látott: ha már az, ami lágy, képes kivájni a keményt, annál inkább bírja a Tóra, amely erős, mint az ére, alakítani a lágy szívet. De még mindig nem küzdötte le egész félelmét: félt, hogy nevetségessé lesz. Felesége ettől is megszabadította. Egy beteg szárnak sebit gyógyító füvel megrakta és így kihajtotta az állatot a piacra. Első nap nevettek rajta, — második nap is nevettek. Harmadnapra már nem nevettek. »Menj, tanulj Tórára«, mondja neki, »első nap majd nevetnek, másodikon fölhagynak a nevetéssel, harmadikon majd azt mondják: ez Akibának a szokása.

Elment tehát a negyven éves Akiba egy elemi tanítóhoz. Megtanította az az alef-bész-re, az étkezés utáni imára, a papi áldásra. Amikor a

Szentírast megtanulta, odaült Rabbi Eliezer és R. Jósua elé, hogy megmagyarázzák neki a misnát. Ha megtanították egy halachára, akkor Akiba tovább kutatta minden betűnek jelentését, rendeltetését. Így figyelt és vizsgált tovább, míg a Tórának okait és rejtelmét kiderítette. Róla áll a Szentírás igéje: »rejtelmeket hoz napvilágra« (Ijov 28).

Akiba naponta összeszedett egy köteg szalmát, felét eladta és árán ennivalót szerzett, másik felét meggyújtotta, hogy világánál tanuljon. A szomszédok zúgolódtak, hogy Akiba megfojtja őket a füsttel; azt ajánlották neki, adja el nekik a köteg másik felét és vásároljon annak árán világitó olajat. De Akiba nem állott rá; ő a szalmával ellátást, meleget és világosságot szerez.

Tizenkét évig tanult R. Akiba. Tizenkét év múlva hazatért és a tanítványok serege ezer párban kísérte. Amikor meghallották Jeruzsálem vénei, nagyjai, tanítói és tanítványai, mind eléje mentek a nagyhirű tudósak. Eléje járult a gazdag Kalba Sovua is és alázatosan elé ült; mint tanítvány a mestere elé. Majd elő-

Patkányt, egeret, me-
zel egeret csak
»RATINOL«, sváb-
bogarát, csótányt, rusz-
nit, hangyát
»RUSSIN« irt gyöke-
resen! Más állatra, emberre veszélytelen!
Napiárban szállítja: **Ratinol Laboratorium**
Budapest, Murányi uccsa 36.

tevékenységet fejtenek ki a Palesztinában élő testvéreink emberi létének biztosítására, nálunk a magyar orthodoxok tevékenysége a »R. Méir Báál Hanesz« perselyre szorítkozik. Most azonban, sajnos, ezt a tevékenységet is csökkentették, de semmi akadályja nincs már, ezt újból feléleszteni.

Hitközségi vezetőink, különösen rabbijaink nem fognak fölösleges munkát végezni, ha erre a kötelességre föl fogják szólítani az orthodox hiveket. A nagy Chászám Szajfer és R. Mayer Eisenstädter »« erre alapították a Kólel és nagy fontosságot tulajdonítottak annak támogatására. Itt az ideje, hogy a Kólelben tömörülő kb. 4000 magyar zsidó lélek támogatását elősegítsük.

adta a saját dolgát; előadta, hogy elűzte a tulajdon leányát a házból, megesküdött, hogy nem gondoskodik róla, pedig megszűnt, mert úgy értesül, leánya most inségben, nélkülözés közepette él. Kéri Akibát, oldja fel őt az esküje alól, hogy visszavhesse leányát a házába. Akiba tovább kutat az eset után, okai felől. Kalba Sovua elbeszéli, hogy neki volt egy teljesen tudatlan pásztora, aki még az étkezés utáni inát sem ismerte, annak jegyezte el magát a leánya. Erre Akiba kérde: mit tettél volna, ha az a férfiú, akinek leányod eligérkezett, ismeri a Szentírast és a hagyományt? »Hisz ha csak az imát tudta volna, oda adtam volna vagyonom felét!« Erre Akiba megismerteti magát: én vagyok Akiba, a te véd. Kalba Sovua boldogan öleli vejét, hálát ad az I-tennek. Amidőn Akiba lábaihoz borul a felesége, a nagy mester tanítványai el szeretnék távolítani a szegény asszonyt. De Akiba felkiált: óh, engedjétek csak, a ti tudományotok és az én tudományom töle való. — Róla mondja az Irás: »hozhatsz nősím bönző béza — a nők bölcsessége felépíti a házat«.

A Malbim-ról

Egyesek jelölni akarták ujhelyi főrabbinak

A Déván megjelenő »Ajczár Chájim« héber folyóirat legutóbbi számában az oly korán elhunyt Rappaport Hartstein Májer sátoraljauhelyi tudósok fia, Hartstein Ábrahám (Győr) érdekes levelet közöl atyja hagyatékából. A levélből kitűnik, hogy egyidőben felmerült Sátoraljauhelyen az a terv, hogy a »Malbim«-ot hívják meg főrabbinak. Amikor erről szó lehetett — az 50-es években, akkor a Malbim már híres ember volt. (A Malbim név tulajdonképpen rövidítése e szavaknak: Majer Lajbis ben Jechiel Michel.) Már 1837-ben kiadott »Arcajsz Hachájim« címen a »Sülchon Örűch« első kötetéhez értékes jegyzeteket s ott megemlíti, hogy a kabbalával is foglalkozott. Korán híressé lett, mint kitűnő héber nyelvész és Ténách-magyarázó. A Tóra magyarázatában azt bizonyítja, hogy a konkluziókat, amit a talmud levon a szent szövegből, az tulajdonképpen benne van a szövegben s amire rájövünk, ha elmélyedünk benne. A kiváló férfiúnak hányatott élete volt. Született Lengyelországban, rabbi volt Németországban Wreschenben, majd Kempenben. Mint »Kempener Magid« nagy hírnévre tett szert. Onnan Bukarestbe, majd Mohilevbe ment s Kiebben hunyt el 1879-ben.

E hányatott életének egy stációja, esetleg nyugvópontja lehetett volna a sátoraljauhelyi lete-

A közelgő peszách ünnepekre

idejekorán gondoskodjon
ארטה' כשר שר פסח
szappanokról. — Gyártják
a bpesti orthodox rabbi-
nátus felügyelete alatt az

ALBUS

Szappangyárak

Schützer Jakab és Fia cég,
Kossuth Lajos uccsa 13.

lepedés, amelyről a nevezett folyóiratban van szó. Közölve van Malbim egy levele egy ujhelyi emberhez, aki felszólította, hogy jelentse be ajánlkozását az ujhelyi rabbiságra. Ott ugyanis R. Majse Teitelbaum z. c. I. halála után nem volt főrabbi. Megválasztották ugyan unokáját, a »Jitáv Lé« szerzőjét, de oly nagy ellenségeskedés nyilatkozott meg vele szemben, hogy otthagya Ujhelyt s Sztropkóba tette át működését. Az ujhelyiek akkor oly rabbit kerestek, aki kiváló talmudtudós, de a kabbalában is jártas chászid legyen, azonkívül egyéb ismeretei révén az u. n. felvilágosodottaknak is megfelelően. Így esett azután, hogy némelyek a Kempener magid-ot szerették volna megnyerni s hozzá is fordultak ilyen irányban. A válasz, amelyet Malbim írt, igen jellemző. Azt írja, hogy az állásra »jelentkezni« erkölcsbe vágó dolognak tartja egy rabbi részére. Elmenne az új Tóra-sátorba (héberül »ajhel«, célzás »Ujhely« nevére), mert ahol jelenleg

של פסח

HUSVÉTI ÁRUT

ez évben ismét készíti az ismert kitűnő
minőségben, szigorúan rituális előírás szerint

Schreiber Simon,

az egri főtiszt. főrabbi ur felügyelete alatt a

FRANCK HENRIK FIAI R. T.

Iroda: Budapest, I., Budafoki-út 64. szám.

Levélcim: Budapest 113. Postafiók 5 — Telefon: La. 10-45, 12-19.

működik, a talmudtudomány hanyatlak s ennek kedvéért költözöködnek el. Nem a dicsőség vonzza, mert nem hiu, nem a nagyobb jövedelem, mert — «I-ten a pásztora, nem szenved hiányt.» «Hásém raji, laj echszor.» Köszöni azt az ajánlközt, hogy «dolgozni» fognak meghívásáért, de kéri,

hogyan álljanak el szándékuktól, mert, ha I-ten akarja, úgy is meglesz. — E levél után még folyt egyideig a levélváltás, de azután a dolog elaludt s csupán érdekes reminiscenciává lett az, hogy a Malbim majdnem sátoraljaujhelyi főrabbi lett.

Az orosz helyzet

Rabolt héber művek eladása.

Oroszországból Amerikába ritka héber könyveket hoztak s eladásra ajánlják. A zsidó közönség a legnagyobb mértékben megbátorított azon, hogy rabolt dolgokat tegyenek pénzzé. Az orosz kereskedelmi társaság Amerikában azt hangoztatja ugyan, hogy a könyvek tulajdonosai megbízták a szovjetet az eladással, de ezt senki nem akarja elhinni.

Ima a szerencsétlenekért.

Palesztina összes templomaiban Eszter-Táánisz napján az oroszországi üldözött hittestvérekért imákat mondtak.

Bojkott a szovjet-halak ellen.

Szovjetországból hetenként 60 ezer dollár értékű halat importálnak Lengyelországba. A halfogyasztók tekintélyes része tudvaleg zsidó. Ezzel kapcsolatban érdekes hír érkezik Varsóból. A rabbiág tekintettel az orosz vallásüldözésekre, ki akarja mondani a tilalmat az orosz halra, hogy ezzel is figyelmeztesse a szovjet urait, mily recenzust kelt a világban barbár politikájuk.

Peszách-ellenes akciók.

Moszkvából érkező jelentések szerint az Atheisták Ligája mozgalmat indított a zsidó lakosság között a peszách ünnep ellen. Felhívták mindenütt az atheistákat,

mégis megtartják a peszách ritust és pászkát esznek, ezidén drágán fognak hozzájutni a mácseszhoz. A szovjet ugyanis olyan vámmakkal terheli meg a külföldről behozott pászkát, hogy annak fontja három dollárba fog kerülni. Minthogy ilyen módon a pászkát már aligha fognak behozni Oroszországba, egyes zsidó családok össze fognak állani és házilagi fognak sütni maguknak a macseszt.

Tovább folyik a harc a templomok ellen.

Va rsó, március 18. Az oroszországi sajtó az utóbbi időben nem közöl híreket templombezárásokról, de a rádióállomások szerint az északi orosz kerületekben az akció a templomok ellen tovább folyik. Az utóbbi hetekben négy székesegyházat, ötszáz kisebb templomot és négy kápolnát zártak be. Petrozavodszkban pedig valamennyi templom harangját leszerelték és ipari célokra való felhasználás céljából elszállították.

Róma, március 20. A pápa a Szent Péter székesegyházban engesztelő miseáldozatot mutatott be az oroszországi vallásüldözöttekért. A mise végén gyűjtés volt, melynek pénzbeli eredményét eljuttatják az oroszországi üldözött hívőknek.

Paróka

különlegességek

(Modern és tartós kivitel)

Olcsó árak

Altschüler

Bp. VII., Csányi ucca 12.

(Király-ucca sarok)

Telefon: József 310—79.

Hittestvérünk! Csak szombattartó cégnél vásároljon! **Posztó, divatszövet, szabókellékek** áruháza nagyban és kicsinyben. Különlegességek ur- és női-szövetekben. — Billiárd- és játékasztal posztó Előfizetőinknek 5% engedmény. — **Seidner Lipót** áruháza Budapest, Kertész-u. 43. Tel.: J. 450—87.

פטירת הרב הגאון הגדול ראב"ד ק"ק בערעגאסאם Schreiber Salamon beregszászi főrabbi ז"ל halála

כ"ה חשוון תר"ן — י"ה אדר תר"צ

Csak az imént rendítette meg a hazai orthodoxiát a büdszentmihályi gaon, R. Simajn Grünfeld elhunyt s máris valósággá lett a szent íge: «sever ál sever nikró — baj követi a bajt», mert széles rétegekben megdöbbenést s megilletődöttséggel telített szomorúságot fog kelteni a hír, hogy a beregszászi főrabbi nincs többé az élők sorában. Mélabuval gondolkunk arra, hogy ismét megcsökent azoknak száma, akikre a legutóbbi pozsonyi összejövetel alkalmából oly szeretettel gondolt a mai pozsonyi jesiva-nemzedék: a Kszáv Szajfer tanítványainak generációja. A beregszászi gaonnal a Kszáv Szajfernek nemcsak szellemi ivadéka, hanem vérbeli fia száll a sirba. A pozsonyi főrabbi a nagybátyját, felejtethetlen apjának, a Sévet Szajfernek öccsét gyászolja benne.

Rabbi Slajmaj Szajfer 1853-ban született Pozsonyban, mint a Kszáv Szajfer legfiatalabb gyermeke. Alig 19 éves korában vesztette el nagyevü atyját. Három évvel később megnősült Derecskéről, ahol máris megkezdte a közösség érdekében való áldásos működését. Talmudtórát és Sászchevrát alapított, 25 éves volt, amikor Derecske főrabbijává választották. Csakhamar hírnévre tett szert, jesivát alapított s a fiatal rabbihoz mindennünnen özőnlöttek a tanítványok. 1884 óta Beregszász zsidóságának lelkipásztora. Ujabb működési helyén is alapított jesivát, Talmudtóra és Jeszodetóra intéz-

ményeket. A megboldogult élénk részt vett az országos «klál»-ügyek intézésében. 1914 július havában, a világháború kitörése után nagygyűlést hívott össze Budapestre, amelyen Magyarország rabbijai és hitk. elnökei fontos tanácskozást tartottak a háború előidézte orthodox zsidó problémák megoldása céljából. A nagy értekezleten az egybehívó beregszászi főrabbi elnökölt. A «Zsidó Ujság» is kö-

zölte a múlt évben azt a szent komolysággal és felelősséggel telt felhívást, amelyet a nagyváradi Tóragyalázás alkalmából napvilágra bocsátott.

Rabbi Slajmaj Szajfer híven őrizte a rabbinikus család gyönyörű hagyományait. Irodalmi működésének egy része a család történetének van szentelve. A már régebben megjelent «Chüt Hamešulos» c. műve, amelyben kitűnő rajza elsősorban a Chászám Szajfer egyéniségének és élete folyása erkölcsi tartalmának, méltán népszerűvé tették a szerzőt. Mint agastyán rendezte sajtó alá egy évvel ezelőtt az «Ugrajsz Szajfrim» című művét, amelyben a Szajfer és Iger családok nagyjainak magánlevelei nyomán életrekel az a kor, amely irányt adott mind a mai napig a híthű zsidóságnak. A családjából reá sugárzó fényt (bar avühon) a saját működése fényével (bar ürjon) növelte. Egész odaadással élt szent hivatásának. Tanult, tanított, vezette nyáját. Mindenütt ott volt, ahol az orthodoxia érdekeiért kellett sorompóba állani. Egész működése igazolja a talmud ama kijelentését: (Mákajsz 23): «Hajfiá riúach hákajdes bevész dinaj sel Slajmaj — R. Slajme tanházának megnyilatkozott a szentség szelleme.» Most visszatért 77 éves korban a szentség ősforrásához. Csütörtökön, f. hó 20-án temették óriási részvétellel. Az egész orthodoxia hálája, kegyelete, hódolata, áldása kíséri. ובר צדיק לברכה!

Nagy szerencsében részesülhet

ha nálunk vesz részt az

osztálysorsjátékban

Főnyeremény szerencsés esetben **500000 P**

Minden második sorsjegy nyer

Rendeljen tehát mielőbb sorsjegyet

Weisz Béla és Tsa

bankház főelárusítéknál
Budapest VII., Dob-u. 9.

Sorsjegyek árai osztályonként:
Egész 24 P. Fél 12 P. Negyed 6 P
Huzás április 16-án és 17-én.
Tel.: J. 423-88. Szombaton zárva.

ביה יצא לאור ספר הדש

כנסת ישראל, חלק ששי על פרקי אבות גדסם עם המדרש שמואל ופירוש רש"י ז"ל והוא קובץ גדול מלוקט מכמה מאות ספרים ובו דרושים נפלאים פשטנים ומשלים וסיפורים נעימים כמעט כל משנה הוא חיבור בפני עצמו וגם הו"ל המחבר נ"י כנסת ישראל דרשות ואגרות נפלאות על הגנים וזמנים לכל השנה ודרשות לכל מאורעות ההיים, בר-מצוה הנוכח הבית והספר בלשון אשכנזי כ"ז נחון לדרשנים ומשפטים כחוכמת המחבר:

Goldmann Izidor rabbi
Oradea (Nagyvárad, Románia),
Str. Saguna 19.

RADION

egymaga mos!

Gyártja: **HUTTER JOZSEF**

Szappangyár — Olajipar
Részvénytársaság

Telefon: József 461—94.

VII. Erzsébet-körut 6. sz.

Bál Sém legenda

Ez a Bál Sém öreg korában történt, közvetlenül a halála előtt. Volt a mesternek egy tanítványa, ki ifju korában messzi országokat és távoli tengereket bejárta, később pedig a Bál Sém városkájának muzsika-mestere lett, s azt mondják, ő írta azokat a derűshangu dalokat is, melyek a Bál Sém öreg korának nyomasztó boruját néha felderítették. Történt, hogy ez a tanítvány egyszer betegesen indult valami hosszabb utazásra, de egyik határszéli városban leverte lábáról a láb és egy idegen fogadóban ágynak dőlt. Két napig volt eszméletlen kívül, két napig lebegett élet és halál közt. A harmadik nap, este felé bágyadtan felnyitotta a szemét és ott látta ágya körül a község véneit és előljáróit. A legidősebb, aki orvos volt, homlokára tette a kezét és szeliden szólott hozzá:

— Jobban vagy-e már fiam?

— Jobban, atyám — felelte halakán. — Köszönöm, hogy eljöttetek hozzám.

— Két napja, hogy itt levert a láb és azóta nem tudtal magadról.

— De... de... én tudtam atyám. Csak nem voltam itt... Messze voltam.

Aztán hirtelen felkényökölt.

— Mondjátok, hol a Bál Sém?

— Messze innen, otthon a városában, — felelték.

— Nem... nem történt velem valami? mondjátok, — kérdezte újra.

— Nem tudunk semmiről.

— Akkor jó... Kérlek, üljetek le mellém és hallgassátok, mi történt velem... Te, atyám — fordult az ősz orvoshoz — fogd meg

a kezem és kérlek, vigyázz reám, amíg beszélek, mert félek a láztól.

Aztán töredezetten beszélni kezdett.

— En a Bál Sém tanítványa vagyok és nagyon szerettem egymást a mesteremmel. De most már egy hete nem láttam és nem bucsuzhattam el tőle, pedig azt mondják, súlyosan beteg... Mikor ideérkeztem, azon az éjszakán, a melyen, ugy mondjátok, elveszítetem öntudatomat, hangos kopogásra rezzenem fel. A szobában éjszótét volt és én körülnéztem: hol kopognak? Ez az ablak itt egyszerre kitágult és földig ért és rajta lóháton benyargalt egy ismeretlen. Lódobogás hallatszott kívülről is s az ismeretlen rámszólt:

— Kelj fel, muzsikus, de hamar, mert viszünk.

— Hová visztek? — kérdeztem szorongva..

— **ארמיה כשרה** —
— sel peszách —

VÉNUS
ételzsir

Synders györi orth. főrabbi ur
hechsherével ellátva.

Vénus ételolaj
kiváló minőségben minden fűszer,
csemege és élelmiszer üzletben
kapható. — Gyártja:

Olajművek r.-t.
Kohn Adolf és Társa
Győr-Budapest, Zoltán-
utca 16. Telefon: 208-22.

Képviseli:
Sussmann Lipót és Társa
Telefon: „Ujpest” 161.

Csodaszép

parókák!

Tartós ondolás (Dauerwellen)
és hajfestések. — Szolid árak!

Pock Károly
hölgynyodrász
Bpest, Andrassy-ut 19.
Telefon: Lipót 999—10.

— Messzire — felelte.

Azzal megragadta a karomat és félrántott a nyeregbe.

Odakint csatlakozott hozzánk még egy lovas. Mindkettőnek hosszú toll lobogott a süvegén. És máris rohantunk és száguldottunk, nem, már lebegettünk, szálltunk, suhantunk, láttam ismeretlen országokat felvillanni és letűnni, ismeretlen embereket láttam a mélyben futkosni, verejtékezni, örülni és gyászolni — aztán láttam felkelni a napot izzó tündökléssel az olasz tengerek felett, déli fák virultak és városok pompáztak és akkor ott, egy hatalmas óceán mentén leereszkedtünk valami végtelen völgybe. Itt mélyre, mélyre szálltunk, egy irtózatoss, ködösfényű szakadékba és végül, talán a föld középpontjában lehettünk, két roppant meredek sziklafal között véget ért az utazás.

Testőrök vártak és bekisértek egy hosszú-hosszú előcsarnokba. Ez a csarnok a sziklában volt és gyöngye fény világította. Ámulva néztem körül: a derengő fény a padlóból áradt, mert a padló vő-

rös rubint kövekkel volt kirakva. Aztán tovább vezettek és soká-soká kellett várom egy kekesfényű teremben. Ennek a menyezetről zafirok szikráztak, mint a csillagok. Aztán egy zöld terem következett smaragd falakkal, egy lila terem, egy ezüsterem, aztán aranyterem és topázterem... nem tudom mind elsorolni. Az utolsó teremben rámszólt a két testőr:

— Most kerülsz a fejedelem elé.

A fejedelem elé! Ki lehet az a fejedelem, aki idehozott, aki látni kíván, aki... A szívem hangosan kezdett dobogni. Félttem. Ekkor kitártak az aranyajtók, meglebentek végtelen függönyök és beléptem a nagy terembe..

Nagy trónus állt egy roppant kék kupola derengő boltzata alatt. Opálkövek szivárványfénye villant a trónon és rajta... A fejedelem volt, ő volt valóban, a Bál Sém. De csodálatos pompában, sugárzó i-teni fényben és megijultan, végtelen jószágban és valami örökké zengő szüntelen zenében, mely ott vibrált a teremben szakadatlanul. Nem tudtam szólni és nem tudom, miért fojtogatott a sírás. Most a nevemen szólított — az ő hangja volt, tudom — és én felnéztem reá. Az ő mély és jószágos szemei világítottak a trónusról.

— Megismersz-e fiam? — kérdezte. — Odakint kevesen láttak így, mert a legtöbben azt hitték, azok az igazi ruhám. De mi láttuk egymást ott is így, ugy-e, fiam? Nem feleltem.

— De hadd szóljak arról, ami fontosabb és amiért idehozta. Nem tudtam elbucszni tőled, pedig te voltál az a tanítványom, akit legjobban szerettem. És el kellett mondanom neked valamit, mert félek, hogy te is meginogsz a világban és talán elveszited a hitedet I-tenben és magadban..

Ebben a percben fellebbent mögöttem a nagy függöny és én ámulva láttam a trónusa mögött a tengerpartot és azon túl a végtelen óceánt, amely felett ragyogtak a déli égbolt csillagai. A habok szinté elértek a trónusig és mint valami tündöklő torlaszt, toltak maguk

előtt egy halom gyöngyöt.

— Itt, ebben a csarnokban mindenki megfordul, egyszer életében, — szólalt a Bál Sém hangja a magasból. — És mindenki víz is magával a drágakövek közül valamit egész életére. De mire eljutunk a napfényre és ahogy a drágakő kopik és morzsolódik a kemény sziklákön, amelyeken vergődniök kell, elfelejtik lassanként mindezt a ragyogást, eldobják a drágakövet, nevetnek, vagy átkozódnak és nem hisznek többé sem a kincsben, sem abban, hogy ezt a csarnokot valaha látták.. Azt mondják hitetlenül: álom, ifjuság, hit... csupa hóbort. Ők megtagadják ezt a palotát és a kincset ők elfelejtik, ők nem hisznek... De te higgyél fiam, egész életedben, hiszen költő vagy és énekelsz és őrizd meg a lelked üdeségét, a reggelt, a fiatalságot, a nap és a tenger tündöklését és ezt a drágakövet is... És őrizd meg az emlékezetedben áhitattal sok borrus, hétköznapi, fájdalmas és küzdő év után is. Azért ezekből a drágakövekből vigyél... Lépj ide és emeld fel az egyik gyöngyszemet, legyen a tiéd. Te tudni fogod, hogy a gyöngyök a fájdalomból lesznek, a tenger sírása ők. És ezért örökké tart a fényük.

Lehajoltam a tengerparton és felvettem az egyik gyöngyszemet. — Jöj ide fiam — hallottam még egyszer a hangját. Felmentem a trónus lépcsőin és éreztem, hogy megcsokolja a homlokomat. — I-ten őrizzen meg, fiam...
Lehajoltam a tengerparton és felvettem az egyik gyöngyszemet.

— Jöj ide fiam — hallottam még egyszer a hangját. Felmentem a trónus lépcsőin és éreztem, hogy megcsokolja a homlokomat.

— I-ten őrizzen meg, fiam...

Kundmachung

Wirkungsvolle **דרישה** in deutscher Sprache für jede erdenkliche Gelegenheit wie zum Beispiel **Barmizvo, Chasene** **גיה ויני**, Gast-u. Antrittsreden verfertige von Fall zu Fall zu massigem Preise, unter Discretion. Honorar von 5 P aufwärts, 50 H. Portó recommandirt im voraus erbeten. — Main **ישראל** auf **Perek**. Preis: 1.20.

Rabbiner Israel Braun
Budapest, Szovetség ucca 43.

Érdeklődés alkalmával válaszbélyeg mellékelendő. A dróse-ért járó tiszteletdíj előre küldendőbe.

„GÖRL“ kalapdobozt kap ajándékba minden vevő.

Tavaszi és nyári **női kalap P 5.00**

ujdonságok, szalmamodellek csodaszép választékban

REICH FRICI
női kalapgyár. Vámház-kr. 19.

Most menj, itt vár a csónak a parton — és amíg látod ezt a trónust a gyöngyhalommal, mutass rá vissza... Akkor odakint is fel fogod ismerni az irányt, amerre keresned kell. Az Ur őrizze lépéseidet..

Utolsó szavait úgy hallottam, mintha messziről jönnének hozzám, mert már siklott velem a csónak, melyet ismeretlen evezősök hajtottak a nyílt óceán felé. A nagy vizek felett akkor már hajnalodott, bíboros fény küzdött a ködökkel és én mereven nyújtottam ki a karom a távolodó trónus és a part felé.

... Akkor, akkor hallottam a ti hangotokat. És feleszméltem, itt.. mint valami lidércnyomásból. Mert észrevettem, hogy egyik karom a mellemen feküdt és ez az ujjam, néztek, görcsösen és összehúzódva mutatott a szívem felé.

Itt a beszélő elhallgatott. A szobában halotti csend volt. De az uccákon és a szomszédszobákban baljóslatu moraj kavargott, nőtt, hömpölygött egyre közelebb. Valaki felnyitotta az ajtót és berohant elfult lélegzettel:

— A Bál Sém — hörögte.

— Mi történt? — A beteg kitágult szemekkel meredt rá.

— Lovas ember hozta a hirt... A Bál Sém... Két órával ezelőtt.

— Meghalt? — kiáltott rája az orvos.

— Meghalt, — szólott a hírvívó összetörtén és földreborult a szoba közepén.

Négy szó! Diskay megörökít, szépít, fiatalít Négy szó!

Vésse jól emlékezetébe e **négy szót** s Budapesten el ne feledje fölkeresni e közkedvelt mester műtermeit, hol a **legjobb anyagot, legművésziabb kivittel, legmésékeltebb áakat** kapja, s hol **FÉNYKÉPNAGYÍTÁSAIT** posta útján beküldött képek után is gyorsan és élethűen elkészítik.

Műterem: VII., Rákóczi-ut 74. sz. Telefon: József 350—89. szám. (Magyar Divatcsarnok házában.)

E lap előfizetői 25% kedvezményben részesülnek. — Ezért e szelvényt **vágja ki** és rendeléseéhez mellékelje.

Hogy élnek a délafrikai zsidók

A berlini Hildesheimer szeminarium egyik kurátora dr. Hildesheimer háromnegyed évig a délafrikai zsidóság körében időzött, (hogy intézete részére támogatásokat szerezzen) s hazaérve beszámolt utjának impresszióiról és a délafrikai zsidók életéről, ami időszerű már azért is, mert — mint a «Zsidó Ujság» közölte — pár héttel ezelőtt fogadta el a délafrikai parlament a bevándorlást megszigorító törvényt, amely lényegileg a zsidók ellen irányul.

Délafrikában 120 millió lakos között 1 és háromnegyed millió európai s 72,000 zsidó lakik. A zsidók az utolsó 30—40 évben vándoroltak be s leginkább Litvániából valók. Gazdasági tevékenységüket mindenki elismeri. Házi ipar hiányában import segítségével létrehozták az élénk árukiesrelést Amerika, Európa termékei és a burfarmokon foglalatok között utolsó néger között. A négerek életnivójának emelkedése kizárólag az ő érdemük. A zsidók majdnem kivétel nélkül önálló orvosok, ügyvédek, vendéglősök és importőrök. A mezőgazdaság terén nevezetesen a kukoricakirály Lazarus és a burgonyakirály Lurje. Érdemes megemlíteni, hogy a német excsászár, délafrikai kárpótlási pereiben egy zsidó ügyvéd: dr. Cohn képviseli.

Hitközség európai értelemben nem létezik, csak magán ima egyesületek, melyek egy tanácsa ala-

kultak. A zsidók összetartanak. Nincs vegyes házasság, minden bevándorlót támogatnak. Minden helyen van templom, mellette lakások az alkalmazottak részére, továbbá Talmudtóra, zsidó központ (Jewish Centre) ifjúsági s hitközségi ház és ifjúsági egyesület. A hitoktatás csak bármiczvóig tart. A hittanítók — rendszeren Litvániából és Palesztinából valók — nem tudják magukat beleélni az angol-amerikai gimnáziumok szellemében nevelt ifjúság lelkébe s ezért nem tudnak rájuk hatni; nincs meg a lelki kontaktus a hitoktatók és a növendékek között. Az ifjúságban az egyoldalu sport s business (üzleti, gyakorlati) szellem uralkodik. Szombat és ünnepnap egyáltalában már csak emléke a nagy élethajhászásban. Csak a fővárosban alakult egy mozgalom, amely szombat délután összegyűjti a zsidóságot s előadásokkal felvilágosítja a zsidóságáról. A zsidóság magára van utalva, mert a néger s fehérbőrűek közé van ékelve. Mindenütt kasztszellem uralkodik. Zsidó nem kap nem-zsidónál alkalmazást, mert a zsidó gyorsan szereti magát önállósítani s ezért a nem zsidó főnök gyanuval nézi. Mindezeknél fogva a zsidó szolidaritás kifejlődött és ez a zsidó szolidaritás pótolja (?) a zsidó vallásosságot. Minden zsidó célra szívesen adományoznak. Ez a szolidaritás el fog most sorvadni a bevándorlás eltiltásával.

Ceres-ételzsir
a szokott kiváló mino-orth. ségben minden fűszer-csemege- és élelmiszer-üzletben kapható.

Hutter József szappangyár
Olajipar részvénytársaság
Budapest, Erzsébet-körút 6.
Telefon: J. 461—91, 92, 93, 94.

Hogy mi az oka a bevándorlás tilalmának? Először az, hogy a zsidó bevándorlás a néger élet-szintjét emelte, ami a burok érdekeit sérti, mert ezek a négerket rabszolgaságban akarják tartani. A bő gyermekáldású burok féltik a zsidó bevándorlótól lét-fenntartásukat, mert az országban valóban csak korlátozott letelepedési lehetőségek vannak európaiak részére. A burok szempontja mellett azonban ott van a zsidó szempont, amelynek értelmében a zsidó letelepülés szintjét erkölcsileg, szellemileg, anyagilag teljesen elorsvasztja a bevándorlási tilalom.

ארמיה כשר וריין זונד לי קארע
HONIG ÉS WEINSTEIN
(VIII., Magdolna-utca 43.)
cég. vezetésem és szigorú ellenőrzésem alatt **orth. kóser borokat** ugy-szintén **borpárlatmentes** likőröket legkiválóbb minőségben és legolcsóbb árban árusít. — Kivánatra házhoz is szállítunk. — Telefonon is megrendelhető: **J. 333-57** és **J. 360-11.**
Klein Simon, Csobánc-u. 8.

Jómenetelű szikvizgyár,
jókarban lévő cséplőgarnitúra, fűszerüzlet berendezés, házzal eladó, külön is.
Weisz Jenő, Kőmörö,
posta Penyige, Szatmár m.

Orthodox kóser **שבת חלב** sütemény, dessert, busserli
Weisz Mór Budapest, VII., Dob-u. 22.
Telefon J. 423-65.
Kérjük a rendeléseket idejekorán eszközölni!

Purimbál — péntek este egy dunántuli neológ hitközségben

... Regénynek indult, de valóságot rejt magában. Nem sőtét ecsetvonásokkal lettek huzva e sorok, hanem világosan körvonalozzák a vidéki, lejtőre szaladt neológ zsidóság helyzetét.

Pársesz Zóchor szombatján egyik vidéki hitközség templomában voltam. Orgona szava hívogatta a mintegy 300 lelket számláló hívősejert, de alig jött össze két minjente való. Bent a templomban láttam a főrabbi urat talárban, a főkántor urat, amint a karzaton ülökkel kacérkodik, a sameszt, aki cukrot ropogtatott. Mint idegent alaposan szemügyre vettek. Hamarosan odajött a samesz és megkérdezte: Ön kohanita? Nem vagyok kajhén! Így feleltem; Jiszroél vagyok. Odébb állt. Chümist hozott, amelyből fennhangon mormoltam a heti szidrárt. Közben 5 emberhez is odamegy a samesz, mert az alijókat nem adják el, hanem a jelenlevő második gábe osztogatja. Hét ember utasította vissza a Tajro elé való járulást. Ez bosszantó dolog. Odajön mellém a gábe és megkérdi: Elfogadja ön a máftírt? Tudja? Bólintotiam, nem feleltem, mert dühös voltam, hogy a tóra-olvasó kántor sorozatos hibákat csinál. A főrabbi csak mosolyog. Miért vettek ki ma két tórárt? — kérdi bizonytalan hangon a gábe. Hát kérem, pársesz zóchor van. Ugy? Nem is tudtam!

szökött a vér. A zsidó pap fia szombat-délelőtt jön haza vonattal. Abszurdum! Valami mardossa a torkomat, de nem tudtam az ámulattól szólani.) Felhívták a seviit és meglepetve hallom, amint a széfernél álló balbosz jaddal a kezében így kiált a nehézkesen járó seviire: Hé öreg, gyűjék már. Következtem én. Persze a bróche-akat így mondtam: bóruch s nem bóruch... Ez is meglepetést keltett. A háftórárt fennhangon mondtam el s nem győztem a sok skajachot hallani. Műszef után a főrabbi ur beinvitált s én már csak pusztá kíváncsiságból elmentem. Az asztalon két barchesz, az egyik

salesüdeszre van elkészítve. Egy üveg bor. Jó badacsonyi. Nincs sehol, hogy a bor nészach, de az sincs, hogy kóser... Az asztalón foglal helyet a vendéglátó, kis kapeliban, mellette s utánam a gyermekek... A messziről hazajött ifu, kalap nélkül majszolja a tökfözeléket. Kalap nélkül. Hm... Na mindegy, én kalapban fogyasztom el az ételt...

Délután mincha van. Előtte a diákoknak magyaráz a lelkipásztor. Elmondja, hogy közeledik Eszter böjtje. Eszter tajnesz... Tennisz — vígyorog az egyik hetedikes gimnazista... Kigunyolják a vallást... Mindenkinek böjtöl-ni kell délig, — rendelkezik a szónok.

A mincha után a főkántor karolt belém. Jó vágású ember. Kisétáltunk a város határába. A mezőről ibolyaillat áradt felénk, a fákról madarak csicsérgése hallatszott. Utközben a főkántor sűrűn tépdeste az alacsony faágakat. Te jó Isten! Maga mechálel sabbesz? Ezer bocsánat, ön ujságíró s ezt észre veszi... De nem ám, hogy szóljon valakinek! Palástoljuk el a dolgot.

Este a máárv után, melynél csak kilencen voltunk, öt kadis-mondó s még négyen, a tanító látott vendégül. Gulyást vacsorázott. Utána tejes-teát ivott. Ez is valami. Vasárnap a sáchriznál megint kilencen voltunk. Ni-ni, hiszen a főtisztelendő ur, meg a főkántor nincs is itt. Hát mit gondol, — fordul felém az egyik kadismondó — azok hétköznapokon nem járnak sübbe. Nem lesz valami purimspiel? De-hogy nem. Péntek este. Ha nem hiszi — mondotta informátorom — akkor olvassa a meghívót: «Péntek este nagyszabású purim-bált rendezünk. A Rendezőbizottság.»

Megyek, menekülök innen...
Guttman A. György
hírlapíró.

Megérkeztek a tavaszi divat-különlegességek! Szövet és selyem
ujdonságok a legnagyobb választékban az ismert olcsó árak mellett.
Spitz Hermann
női divat különlegességek áruháza
BUDAPEST,
ERZSÉBET-KÖRUT 34. SZ.
(Szombaton zárva.)

Pollák Sarolta kozmetikai Intézete, Budapest, VI., Andrassy-ut38. I. em. Párizsi Áruházal szemben. — 25 éves működés.
Hajszálak kiirtása arcról, karról, szeplők, pattanások, összes szépséghibák kezelése. — Szemölcsirtás. Arcápolás, bértrendszer. — **Miracle** hajellátó szer szétküldéseutalással. Minden eddig felülmul! Díjtalan tanácsadás (Prospektus)

HIREK

NAPTÁR

Sábosz Kí-sziszó, Adar 22.

— Perosász Póré —

Gyertyagyújtás (Bpest): 5 ó. 40 p.
נחש kimenetele : 6 „ 35 „

Olvasóinkhoz! Felkérjük mindazon igen t. olvasóinkat, akiknek előfizetése f. hó 15-én vagy még előbb lejárt, hogy azt postafordultával megújítani sziveskedjenek. Az átutalás legegyszerűbb módja belsődon postatakarékpénztári csekk útján (50,791 sz.): külföldön pedig (évi 22 P) postautalványon eszközölhető. (Romániában az utalványon az összeget a postahivatalnok tölti ki)

Régóta hátralékban levő t. előfizetőinknek postai megbízásokat küldtünk és kérjük azoknak szives beváltását.

— **A budapesti orth. hitközségben** Sábosz hágódajl-ra נחש סדרתו סדרתו szüiget tanulják. (Peszóchim 35.)

— **HATMILLIÓ DOLLÁR JÓTÉKONY CÉLRA.** Washingtoni jelentések szerint március 8-án nagygyűlést tartott az »Allied Jewish Campaign« (egyesült zsidó szövetség), melynek célja az 1930. év folyamán hat millió dollárt összegyűjteni, mely összegből 3 és félmillió jut a kelet-európai zsidóság produktív (iparosítási, földmívelési) segélyezésére, a többi összeg pedig a Jewish Agency-nek jut, palesztinai letelepítésre. — Megfelelő akció laibavetésével esetleg az orthodox szervezeteknek is sikerülne a hatalmas összegből valamit kapni.

— **A VÁCI JESIVAOTTHON** építéséhez, melyet — mint ismeretes — Hersch Samu nagylelkűsége által már megkezdték, legújabbán a következő adományok folytak be: Mayer Ignác és Miksa Bpest 500 pengő, Márkus Bernát, Nógrád 200 pengő. A jesiva vezetősége kéri a nemes úgyszólván hittestvérek további szives támogatását.

— **POZSONYI HIREK.** (Saját tudósítónktól.) A pozsonyi jesiva az elmúlt héten tartotta szemeszterzáró vizsgálatait, főt, Schreiber Akiba fő-rabbi vezetésével. A jesiva 180 növendéke kitűnő előmenetelt tanusított a megfelelő szigorral vezetett examen alkalmából. A főrabbi ur elismeréssel nyilatkozott a tanítványok szorgalmáról és különösen dicsérte a pesti növendékeket, kik közül egyik-másik rabbiállás elfoglalására készül. — A

pozsonyi orth. hitközségben Sábosz-hágódajl-ra »miczvesz mevátlesz zü esz zü« szüiget tanulják (Peszóchim 115.) — Schreiber Dávid, drohobicezi tudós, ki mint a főrabbi vendége időzött Pozsonyban, a közönség felkérésére az elmúlt szombaton nagyszabású dróset tartott.

— **A TELAVIVI ZSIDÓ RENDŐR SORSA.** A jaffai kerületi bíróság Szimcha Hinkis telavivi rendőrt halálra ítélte a múlt hetekben. A jeruzsálemi felebbviteli bíróság most a halálos ítéletet 15 évi fegyházra változtatta. Az enyhébb ítélet sem hozott megnyugvást, mert a palesztinai zsidó közvélemény ártatlannak tartja a rendőrt, aki ellen csak arab tanuk vonultak fel azzal a váddal, hogy az augusztusi vérengzések alatt lelőtt öt arabot.

— **TISZTEK ÉS MINISZTERI TANÁCSOSOK.** A német zsidó lapok gyakran adnak hírt a zsidó problémákat megvitató összejövetelekről. — Ilyenkor mint jelenlevőket, vagy mint felszólalókat, mindig találunk egy-két Ministerialrat-ot, Amikor ezt olvasuk, fáj a szívünk nekünk, akik még a békebeli magyar viszonyokat látjuk. Milyen büszkék voltak egyesek itt, hogy nálunk nincs antiszemitizmus, mert milyen reakciós Németország; ott a zsidó még tartalékos tiszt sem lehet. Azóta változtak az idők. A háboru utáni Németországban zsidó gyűlekezetekben felszólalnak miniszteri tanácsosok, még pedig olyanok, akik az utolsó tíz évben nyerték el rangjukat. Hány van ilyen Magyarországon? De azért Németországban nem ugyanolyanok, mert érettebbek és komolyabban gondolkodnak a zsidók. Tudjuk, hogy a gólusz, az antiszemitizmus tombolhat, még ha a zsidó tartalékos tiszt, sőt még miniszteri tanácsos is lehet.

— **VENDEGSZÓNOKLAT.** Kántorjánosiról írják: Friedmann Mózes nagyváradi egyetemi rabbi a múlt héten hitközségünkben időzött, fia, — Friedmann Adolf főrabbi látogatására. Az előjáróság felkérésére a templomban, a hitközségi tagok összességével előttré nagyhatású dróset mondott. — Este a Misnájesz-Chevra rendezett a vendég tiszteletére sok Tóra-igével fűszerezett meláve demálkót.

— **PURIMI ÜNNEPSÉGEK.** A budapesti orthodox »Volt Iskolatársak Egyesülete«-ben Moskovits Vilmos, Weisz Márton, Weisz Manó, Friedmann Péter, Moskovits L. és Steiger Sándor játszottak kitűnően. — A mákói jesiva szombaton este rendezett purim-estélyt, Grünfeld, Spitz és Mihály urak közreműködésével. — A

balkányi Tiferesz Bachurim Megülő traktátus, befejezésével egybekötött purim-estélyt rendezett, melyen Tórárt mondtak: Lichtenstein főrabbi, Lichtenstein J. egyesületi elnök, Jakab E. titkár. Vigjátékot adtak elő: Lichtenstein Hugó, Fried Sándor, Salamon Dávid, Heisz Márton, Feldmesser S. A rendezést Heisz I. és Klein Hermann végezték. — A sátoraljai helyi Zsidó Ifjak Sternberg főkantor vezetésével rendezték purim-estélyüket. Szerepeltek: Gottlieb Béla, Österreicher Nándor, Feldmann Ernő, Pinkászovics Fülöp, Gottlieb Imre, Goloreich Zsigá és Sauber Sámuel. Az ünnepély rendezését Feldbrand Hasi végezte. — A pásztói jesiva szemeszterzáró purim-estélyt rendezett csütörtökön este szombaton este, Deák Ernő ur védnöksége alatt. Felszóaltak: Mózes Dezső, Glausius Imre (Putnok), Wiesel Ignác (Jászkarajenő).

— **A MEZŐCSÁTI SZIJUMOT,** melyről a múlt számunkban megemlékeztünk, — az ottani Sász Chevra rendezte. Az ünnepély keretében a hitközség főrabbi a templomban magasröptű és elokvens beszédet tartott. Kohn Dávid főkantor és Hoffstädter (Mezőkövesd) pedig kellemes hangon és művészettel előadott vallásos énekekkel fűszerték a Tóraszeretben egyesült társaság emelkedett hangulatát.

— **PURIMI ÁLARCOS BETÖRŐK.** Csernovitzból jelentik: Furfangos ötlettel próbálta két rovtöltő betörő kihasználni a purimi ünnepségek vidám hangulatát. Pénteken este, vacsoraidő alatt két álarcos fiatalember kért bebocsátást Goldschlag N. helybeli kereskedő lakásába. Purimra való tekintettel gyanútlanul beeresztették őket, mire az egyik álarcos revolvert rántott és felszóltotta a házbelieket, hogy senki se merjen a helyéről moccanni. Ezalatt a másik kutatni kezdett a lakásban a kereskedő pénze és ékszerai után. Az egyik eselédnek sikerült ennek ellenére is egy hátsó ajtón kimenekülni és értesíteni a rendőrséget. A betörők még javában kutattak, midőn motorbiciklin a fenyegetett házhoz érkezett hat rendőr, akiknek sikerült a purimi maszkos betörőket letartóztatni.

— **HIBAKIIGAZÍTÁS.** Mult heti számunk 8-ik oldalán a III. hasáb 26-ik sora helyesen így hangzik: — vekajró lechó gajder perecz. A 10. oldal első hasábján, lent, Nagymihály helyett Homonna olvasandó. — Ugyanis Homonnán lett Ehrenreich dévai rabbi dájonna választva. — A 12. oldalon, a szerk. üzenetben Sááré Efrájim helyett »Jád Efrájim« olvasandó.

— **PURIMI ELŐADÁS PÁPÁN.** A pápai Tiferesz Bachurim f. hó 13-án és 15-én este, a zsidó iskola nagyszobájában elsőranguan rendezett purim-estélyt tartott. Több komédiát adtak elő, nagy sikerrel. Kitűnően adták szerepüket Grünwald Hugó, Löwenstein Sándor, Frankl Ferenc, Bódner Salamon, Schiffer Géza, Klein Dávid. Az aktuális dalok szövegét Günsberger Dávid igazgató és Löwenstein Sándor állította össze. Az utóbbi szerkesztette és egyedül írta a Zsidó Ujság mult számában kiemelt, »Pápai Purim« c. kitűnő élelapon. Pollák Miklós és Kellner László jidis dalokat énekeltek. A technikai rendezést Löwenstein Sándor, Hoffmann Benó, Reisz Ernő, Kohn Dezső látták elő. A fényesen sikerült estélyek tekintélyes összeget jövedelmeztek az egyesület céljaira.

— **ERDELYI RABBIK SZÖVETSÉGE.** Az erdélyi orthodox rabbik, különösen a kisebb hitközségekben működők már régen érezték hiányát a bizonyos kérdésekben való egyöntetű eljárást eredményező szervezkedésnek. E célból Lebovits Jósua retégi főrabbi felhívással fordult karsársaihoz, akik elhatározták, hogy első alakuló közgyűlésüket, a kezdeményező főrabbi székhelyén, Retegen e hó 10-én tartják meg. Az értekezleten, melyen az erdélyi rabbi kar számos jeles tagja vett részt, Wezel Albert tordai főrabbi elnökölt, és egyhangulag kimondták az orthodox rabbik szövetségének — Kenésszesz Horabónim — megalakulását. Az értekezlet szükségesnek tartotta hangsúlyozni, hogy a rabbik érdekeinek szem előtt tartása mellett minden ügyben a központi irodával egyöntetűen kíván eljárni.

— **A CHAZOKÓ-KÉRDÉS UNGVÁRON.** Az ungvári rabbikérdésben tudvalevőleg a hitközségi pártok nem tudnak megegyezni, mivel az elhunyt főrabbi fiának, Reb Sijenek utódlási jogát nem akarja az egész hitközség elismerni. Mint Ungvárról jelentik, a két párt kiküldöttjei összejövetelt tartottak és azon a következő proposíciót tették: Reb Sijet válasszák meg ungvári ros beszédnek. Ennek ellenében az ungvári hitközség öt éven belül nem választ főrabbit és így alkalmat ad Reb Sijenek, hogy tanuljon és fejlessze tudását. Öt év elmúltával, amennyiben a hitközség is méltónak fogja találni az ungvári rabbiszék betöltésére, úgy minden további nélkül ajánlani fogják a megválasztását. Ezzel szemben Reb Sije tartozik már most minden chazokóigényről lemondani. — Reb Sije azonban az ajánlatot nem fogadta el, mert ragaszkodik a chazokójog maradéktalan elismertetéséhez.

3% engedményt adok

a legolcsóbb napi áraimból azoknak, akik a husvéti

של חמץ

fűszer árukat

c é g e m n é l

április 1-ig

megrendelik.

ארמח נשר של חמץ

fűszerárú, ecetsav, szappan, szilva, csokoládé, máczeszliszt, burgonyaliszt, saját töltésű tokaji borok, saját pörkölésű kávé különlegességeink, sel peszách dobozos sajtok

a legolcsóbb napi áron

nagyban „
kicsinyben
csakis

Papper Dezső-nél kaphatók.

Főüzlet: VII., Dob ucca 19.

Fióközlet: VII., Garai-u. 37.

Telefon: J. 345—30.

— **GYÁSZESET.** Debrecenből írják: A napokban hunyt el Frenkel Emánuel földbirtokos, 85 éves korában. A megboldogultnak kiváló szerep jutott ugy Debrecen előkelő társadalmában, mint az orth. hitközség életében. Általános tiszteletnek és megbecsülésnek örvendett. Temetése nagy részvét mellett folyt le. Megjelentek a hitközség és a társadalom legszélesebb rétegei. A templomudvarból temették. Strasser főrabbi és Rosenberg rabbi bucsuztatták, nagy érdemeit kiemelve. — תנח"ו

— **A JUGOSZLÁV ORTHODOXIA ÉLETÉBŐL.** (Zentai tudósítónktól.) Az új szervezeti törvény szerint orthodox hitközségnek csak az ismerhető el, amely az orthodox iroda illetékessége alá helyezi magát. Ez a rendelkezés azután a zentai u. n. orthodox hitközséget különös helyzetbe hozta. A hitközségi tagok egy tekintélyes része nem vallásos (a hitűek jobbra a szefárd hitközségbe tömörültek) és így nem akarják alávetni magukat olyan szabályzatnak, amelynek értelmében például a szombatmegszegő nem lehet delegátus az országos értekezletre. A hitközség emiatt jellegének megváltoztatása nélkül tagja volt a neológ hitközségi szervezetnek. Most onnan ki kell lépnie és ezért a hitközség teljesen vallástalan része inkább a szabadkai neológ hitközség fiókjává akar alakulni. — Másrészt fellendült az orthodox szervezési mozgalom. Ujvidéken orthodox kiválás van készülben, Zomborban már meg is alakult az orthodox hitközség.

— **RABBIBEKTATÁS ABAUJSZÁNTÓN.** Deutch Jenő pásztói főrabbi március 25-én foglalja el az abaujszántói főrabbi széket.

— **Szijum ünnepélyek.** A vértesi hitközség az elmúlt szombat este, »Mákajsz« traktátus befejezése alkalmából szijum-ünnepélyt rendezett. Adler Izidor gondnok és Hábermann Mór metsző beszéltek nagy hatással. — A mezőköveszházi jesiva befejezte »Gitin«-t. Rubinstem A. D. főrabbi magasröptű charifűsz-beszéde után felszóltak: Brüll Dávid, Stern Bernát (Makó), Mendelovits Mór (Ujfehértó). — A tállyai Tiferesz Bachurim szombat este fejezte be »Brochajsz« traktátusát ünnepélyes keretben. Rosenbaum Géza sikerült »hadronaloch«-ját Rosenbaum Lipót főrabbi, egyesületi diszelnök, magasszárnyalású beszéde követte. Felszóltak még: Blau Ábrahám, Moskovits Izidor, Paszternák Andor, Friedmann Ignác, Rogner Sándor, Morgenstern Zsigmond,

Rosenbaum Miklós, Teitelbaum Mór, Trattner Jenő, Schwarz M.

A kormányzó köszönete. A kormányzó ur jubileuma alkalmából a nagyecsed-i orth. hitközség hódoló táviratban üdvözölte az államfőt. A kabinetiroda válasza a napokban érkezett le:

3448 sz. — Orth. Izr. Hitközség Nagyecsed. A Kormányzó Ur Öfö-méltósága a tízéves kormányzásának évfordulója alkalmából a kifejezett szerencse kívánatokért köszönetét nyilvánítani méltóztatik. Van szerencsém erről értesíteni. Kelt Budapesten, 1930. évi március hó 1. napján. A kabinetiroda főnöke.

Az UJPESTI TIFERESZ BACHURIM f. hó 13-án fényesen sikerült purim-előadást rendezett. Különös dicsőretet érdemel Bacher Hugó, Friedländer Imre, Hoffner Hugó, Klein Sándor, Ferenczi Sándor, Zipser Márton, Stern Ármán, Sohn Sándor. Az est jövedelme szegény hitsorsosok mácsesz-szükségletét fedezi.

A szombattartásért. Londonból jelentik: Az Aguda karöltve a «Somré Sabosz» világszövetséggel, beadványt intézett a Népszövetség mellett működő nemzetközi munkaügyi hivatalhoz, amelyben követeli a szombatot megtartó zsidók érdekeinek respektálását a munkaügyi hivatal által hozandó összes határozatokban. A bibliai és talmudi törvényeket respektáló zsidók ezirányu követelése főleg abban merülnek ki, hogy a szombatot, a zsidó ünnepnapokat tartó zsidók számára adassék meg a lehetőség az egész világon, hogy megélhetésüket akkor is biztosítva lássák, ha a szombatot megtartják. Az Aguda vezetői és befolyásos elemei összeköttetésbe léptek a munkaügyi konferencia tagjaival is és ezek előtt körvona-

lalták álláspontjukat. A konferencia számos reprezentánsa ígéretet tett arra, hogy a Munkaügyi Hivatal legközelebbi ülésein támogatni fogják ezt a kívánást. Ezzel az akcióval kapcsolatban a közeli napokban az Aguda egyik delegációját fogja fogadni a brit munkaügyi miniszter.

STATISZTIKAI SZÁMOK. Berlinben megalakult a «Jüdische Wissenschaftliche Institut», amely jüdis nyelven ad ki folyóiratot. A társaság a zsidó társadalom összes viszonyait teszi kutatás tárgyává. Legutóbb Lodz város zsidó lakosságának statisztikai adatait állította össze és csoportosította. A statisztikai adatok a legutolsó 10 esztendő életét tükröztetik vissza. Öngyilkos volt 1919-ben 2 férfi és 4 nő, 1928-ban 8 férfi és 4 nő. A legnagyobb volt az öngyilkosok száma 1927-ben: 20 (köztük 8 nő). A zsidók a lakosság 33 százalékát teszik, de az öngyilkosok számában az összlakossággal való viszonyban csak 12 százalékkal szerepelnek. Tanulságos a bűnözési statisztika. — 1928-ban Lodzban 689 zsidó szerepel a nem-zsidók 2928 számában, azaz 23,5 százalék. Lopásért elítéltek 256 zsidót (990 nem-zsidót), csalásért 63-at (73), zsebtolvajlásért 51-et (101), a

חוק ישראל
héber mű második része most jelent meg WELZ Izrael budapesti orth. rabbi kiadásában.
A MŰ TARTALMAZZA A SZOMBATRA ESŐ EREV PESZÁCH SZABVÁNYAIT.
Az aktuális mű mindkét része beszerezhető a kiadónál: I. rész, füzve 1.40, II. rész 2.— Mindkét rész egy kötetben 3 P. — JÜDISCH-DEUTSCH kiadásban 1 P. — Diszkótsében kötetenként 80 fillérrel drágább. — A könyvek a megfelelő összeg előzetes beküldése esetén (lehet levélbélyegeken is) franco szállítatnak. Cim: Welz Izrael rabbi, Budapest VII., Kertész-utca 27.

20 napos husvétli függönynyagvásár
150 cm. széles svájci cernagrenadin, fehér és ekrú P 2.30
Csipke 6 f-től. Matras függönykelme P 2.40-től. Mintás tűll P 4.—
2000 drb. függöny, Stor, Vitrage, ágyterítő, soha nem létezett árban.
Löwy Arthur VII., Király utca 15. V., Lipót-körut 25.

katonai szolgálat alól való kivonásért 43-at (38), csavargásért 20-at (154), okirathamításért 18-at (9), hatóságellenes ellenszegülésért 16 (177), testi épség elleni támadásért 7-et (96), orkölesellenességért 4-et (42). Részegség miatt őrizetbe vettek 4814 keresztényt és 56 zsidót. Mindebből látjuk, hogy a zsidó józan, nem csavargó, nem veszekedik, nem mer a hatósággal szembeszállani. Ellenben nehezék életviszonyai, azért vezet az okirathamítási vétségben. Részint vallási, részint az ott tapasztalható gyűlölet miatt nem szereti a katonai szolgálatot. A zsidók moralitásáról jó fényt vet, hogy I-tenkáromlás és a pénzhamisítás miatt, amelyek a nem-zsidóknál 5—15 esetben előfordulnak, egy zsidót sem jelentettek föl. Végtelenül szomorú azonban — és ez is a szörnyű szegénységre mutat, — hogy a leánykereskedelem 20 százalékban zsidó lányok sorából szedi áldozatait. A statisztika természetesen csak konstatál, de a zsidó közéletnek kellene törődnie az ilyen szomorú statisztika megváltoztatására irányuló mozgalommal.

Nagy szerencse érheti, ha sorsjegyet vásárol Weisz Béla és Társa Bankházában, Bpest, VII. Dob-utca 9. — Felhívjuk t. olvasóink figyelmét a cég lapunkban közölt hirdetésére.

A ROMÁNIAI KÖZSEGI VÁLASZTÁSOK. A héten zajlottak le a közsegi választások Romániában. Erdélyben a kormánypárt, a magyarság és a zsidóság egyesült s ez a «kartell» győzedelmeskedett. Az antiszemiták pártok (liberális, cuzista) botrányokat akartak előidézni a választásokon, de mindez nem használt nekik.

Purim-est Félégyházán. A félégyházi «Bész Avrohom» egyesület szombat este a «sisó szidré misne» befejezése alkalmából, szijüm-bankettel kapcsolatos purim-estélyt rendezett. Hirsch Eizik és Rosenberg Lázár rabbik divr-tórája után dr. Krausz Mór hitk. elnök üdvözölte a megjelenteket és hangoztatta a hitközségi belbéke szükségességét. Hirsch Herman képesített rabbi beszélt még szellemesen. Az ünnepélyt Hauer Mór, Kun Ignác és Friedmann Béla rendezték; a háziasszony-teendőket Rosenberg rabbiné (Nagyléta) és Hauer Szórika látták el.

Az ovális alaku kaliforniai szardinia rituális megbizhatósága ügyében, melyre vonatkozólag többen kérdést intéztek hozzánk, felkerestük Weiser Dávid Fiai halkonzerv nagykereskedő céget, mely cég által kerül a kért cikke legnagyobb részt forgalomba, ahol a köv. felvilágosítást nyertük: a halak pikelyesek és oldaluszályosak, miáltal a felvett rituális aggály teljesen eloszlik.

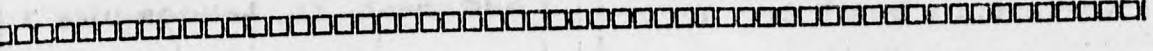
Igazolták Frankl Adolf felsőházi mandátumát

Csütörtökön, f. hó 20-án d. u. 2 óraker jelentik a «Zsidó Ujság»-nak:

A Felsőház igazoló bizottsága ma délben tartott ülésében Frankl Adolf mandátumát igazolta.

Az igazoló bizottság ezen újabb

határozata megnyugvást fog kelteni az orthodoxia közvéleményében. Hiszen az előző határozat által tulajdonképpen az orthodoxia autonómiája volt megtámadva, mely sérelem ezennel örvendetesen orvoslást nyert.

Lord Balfour halála. Londonból jelentik: Lord Balfour szerdán reggel 82 éves korában meghalt. Három évig volt Anglia miniszterelnöke, a világháborúban pedig az admirális első lordja, később külügyi államtitkár. Lord Balfour nevéhez fűződik a «Balfour-nyilatkozat» néven ismert nemzetközi okmány, amelynek alapján a zsidók Palesztinában nemzeti otthont kaptak. Halála hírére Snowden kincstári kancellár így kiáltott fel: Vele sirbaszállt az előző nemzedék utolsó nagy államférfia.

Masaryk egy talmudegyesület diszelnöke. Prágából jelentik: Masaryk elnök 80-ik születésnapja alkalmából a munkácsi hitközség egy diszkötétes talmudkiadást juttatott az elnökhöz. — A rahói «misnajosz-chevra» egy nagy szijüm-ünnepség keretében Masarykot diszelnökévé választotta. A «Zsidó Távirati Ügynökség» értesülése szerint az elnök elfogadta a megtiszteltetést.

Családi hírek

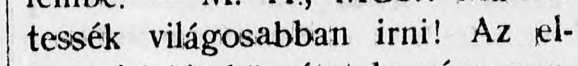
Schreiber Sámuel Bratislava, főt. Schreiber Akiba főrabbi ur fia, eljegyezte Kohn Hanna kisaszonny Kattowitzból. (Mázeltov! — Szerk.) Neumann Paula Nagyecsed, id. Schmalhausen Ábrahám, a kállói jesiva jeles növendéke Budapest, jegyesek.

Altman Mariska Debrecen és Frankfurt Sándor, a balkányi «T. B.» gondnoka, jegyesek. (Minden külön értesítés helyett.) Gellért Lipót és neje az elmúlt szombat ünnepelték Endre fiuk bármiező-avatását. Az ifju a Kazinczy templomban felolvasta a maftirt; dél-

után pedig kitünő charifusz és magdusz előadást tartott az örömszülők lakásán, nagyszámu közönség előtt.

Szerkesztői üzenetek

DEBRECENI: Sziveskedjék kérdésével rabbihoz fordulni. — K. N., SZ.: Tessék az illető urat megkérdezni. — C—I LEÁNY: Névalírás nélküli levelet nem veszünk figyelembe. — M. H., MCS.: Máskor tessék világosabban írni! Az eljegyzési hír közzététele négy pengőbe kerül. — RÁDIO: Kérdésére megtalálja a választ Welcz Izrael rabbi (Bpest, VII. Kertész-u. 27.) új könyvében. — KIVÁNCSI: ORT-Verband, Berlin.

Szellemességek a Talmudban

Az egyiptomiak panaszt emeltek Izrael ellen Nagy Sándor előtt: — Ti — így szóltak az egyiptomiak — kölcsönbe vettétek ezüst és arany ékszereinket és minden drága kincsünket. A ti őseitek kifosztották a mi apáinkat. Adjátok tehát vissza az ő gyermekeiknek az elrablott ezüstöt és aranyat. Előállott erre Gabiha, Peszisa fia s kemény vitába fogta őket: — Látjátok, irva van a mi szent töránkban: «Négyszázharminc évig raboskodott Izrael Egyiptomban.» (M. II. 12., 40) Ha ti megfizetitek a munkabért, melyet szolgálatuk idején 600.000 ember 430 év alatt keresett, akkor mi készek vagyunk megtéríteni nektek az őseink által kölcsönkért holminak az árát. (Szanhedrin 91.)

אמרו נשר של פסח
FÜSZERÁRUK,
ecet, cacao, burgonyaliszt és mindennemű fűszer, valamint hitközségünk általi mácsesz, smüre, mácseszliszt és tej hitközségi árban házhoz szállítva.
Muncsik Gyulánál
Kazinczy-utca 38. (Dob-utca sarok.)
Videki rendeléseket pontos eszközök.

Egy pogány egyszer így szólt R. Gámiehez:

— A ti i-tenetek meglopta Ádámot, amint irva vagyon: I-ten mély álmot bocsátott Ádámra, elaltatta s kivett egyet bordái közül és más húst illesztett a helyébe. (M. I. 2., 21.)

R. Gámie leánya engedelmet kért, apjától, hogy ő felelhessen helyette. Azután eképpen szólott a pogányhoz:

— Bocsáss, kérlek, néhány rendőrt a rendelkezésemre!

— Minek néked a rendőri hatalom?

— Rablók törtek be az éjjel lakásunkba s magukkal vitték egyik ezüstkorsónkat s aranykorsót hagytak ott helyette.

— Bár csak velem történt volna meg ez az eset!

— No lám, Ádám apánk is szívesen látta, hogy I-ten kivett belőle egy oldalbordát és helyette hűséges élet-társat adott melléje!

— Jó, jó, — mondá a pogány, — de miért tette azt I-ten lopva, titokban?

— Hozass, kérlek, nekem egy darab húst a mézsárszékéből.

Amikor a hus a kezébe került, azt véresen nyársra tűzte. Még csurgott róla a vér és a zsiradék. Aztán feltálalta a pogánynak. A pogány undorodott a peccenyétől, mert szeméi előtt készült és vonakodott belőle enni.

— Lám! — szolt diadalmasan az okos leányzó. — Ádám apánk is megtálta volna évt, ha saját szemével látta volna az oldalbordából való átalakulásnak egyes mozzanatát. — (Szanhedrin, 39.)

השבת הגדולה
Mult pénteken Nyiregyháza felől a kállói Jahrzeitra utaztamban elhagytam a vonatban fehér papirba göngyölve tállisz-beutliben tálliszt. 2 pár fillint, «sádré cijen»-t stb. Utóbbira rá van irva a nevem: Majse Wieder. — Kérem a becstületes megtalálót, sziveskedjék azokat címre visszajuttatni. Ha valaki megvásárolta volna, szívesen visszatérem költségeit.
Wieder Miksa, Hajdunánás.

Hölgyek olvassák el az olcsóságáról közismert Spitz Herman selyemáruház, mai számunkban megjelent hirdetését.

Hol vásároljunk Peszáchra?

ארטה כשר של פסח
A husvéti pótkávé
melyet
Paskusz Károly fia:
Paskusz Salamon M.
Csorna

saját főfelügyelete alatt gyártja, ismét kapható fővárosi és vidéki üzletekben.
Megrendelési hely:
Bpest, VII. Rákóczi-ut 76.
ORIENT Rt.
Rádió pótkávé-osztályán
Telefon: József 326—50 és 326—51.

Husvétii כשר של פסח árukat legelőnyösebben házhoz szállít
Welsz Izidor
Portorico kávépörköldője
V., Váci-ut 26., Korall-utca sarok.
Tel. A. 903-47. Szombaton zárva.

כשר של פסח
kávépörkölés
cukor és fűszerelés. a budapesti aut. orth. rabbiság felügyelete alatt kizárólag
Geiringer kávépörköldőjében lesz feldolgozva, VII., Dob-utca 37. Telefon: J. 379-07.
Vidéki pörkölést is vállalok.

כשר של פסח
csakis nagyban. **Aszalt szilva** 90/95 25 kg. ládákban és zsákban.
Burgonyaliszt, ecetsav, az összes cikkek a bpesti orth. rabbinátság felügyelete alatt.
תחת השגחת ביד צ
דקהל יראים בודאפעסט
Első bpesti orth. kóser élelmiszerüzem Fischl Mór, Bpest. Hajós-u. 31.

A közlő peszáchra ajánlom
orth. kóser כשר של פסח
boraimat.
Állandóan raktáron tartok egy elsőrendű tokaji, valamint jó zamatu pecsenye és asztali borokat a legolcsóbb árban, nagyban és kicsinyben.
Geczovits Vilmos
borpince. VII., Klauzál-tér 16.
Telefon: József 414—69.

Megszűnik a gondja,
ha **peszáchra** összes fűszer- és élelmiszer, valamint máczosz-szükségletét kizárólag
ארטה כשר של פסח
özv. Neuwirth Józsefné
VI., Vasvári Pál-u. 6. sz.
alatti üzletében szerzi be.
Referencia a bpesti orth. rabbinátság
Olcsó árak! Pontos kiszolgálás! Győződjék meg az árucikkek kitűnő minőségéről.
Tej díjtalanul házhoz szállítva.

Orthodox כשר Ia. husvétii
ő- és uj-szilvórium
minden mennyiségben fél literes és 1 literes üvegekben is, a legolcsóbb napi áron
Kapható:
Kepes Albert
szeszfőzdéjében, **Berettyóújfalun.**
(Nagyobb vételnél árengedmény.)

Husvétii szilvórium.
Felhívjuk a viszontelárusítók figyelmét, szatmármegyei főz-déknben
Jungreisz fehérgyarmati orth. főrabbi
ellenőrzése mellett főzött és bizonylatával (hechser) el-látott kitűnő minőségű
husvétii szilvapárlatunkra
melyet 25—100 lt. őrartalmu, szabályszerűen lepecsételt hordókban ajánlunk vételre.
Gschwindt-féle gyár r.-t.
Budapest, IX., Ipar-u. 15-21.
Telefon: József 350—03.

ארטה כשר
טאקאייר וויין של פסח
Tokaji husvétii boraim megérkeztek!
Rendkívül olcsó áron árusítom.
— Díjtalanul házhoz szállítom. —
Niszel ótterem
Tel. J. 439-96. **Rombach-utca 16.**

ארטה כשר של פסח
máczesz, tej, fűszerárak, bosz-niai szilva, burgonyaliszt, ecetsav, ceres, csokoládé, cacao, lekvár, paradicsom, bor, szilvórium, stb. legre-gibb és legmegbízhatóbb beszerzési forrása:
özv. Schlanger Bertalanné
Budapest, VI., Laudon-utca 7.
Telefon: 126—72.
Eladás nagyban és kicsinyben. Egész éven át és peszáchra is a legfinomabb vaj és sajtok. — Vidéki rendeléseket pontosan eszközlök. — Referenciát a budapesti orth. rabbinátság nyújt.

כשר של פסח
vizonteladók részére a budapesti aut. orth. rabbiság felügyelete alatt készült:
Szilva, párolt boszniai, 90-es, 25 kg. és 13 kg-os ládákban.
Burgonyaliszt, la gyártmány.
Ecetsav, 80 százalékos, mindenféle csomagolásban.
Beon's Cacao és az összes létező orth. husvétii fűszerárak a legolcsóbb és országosan elismert legmegbízhatóbb.
אפילו למהדרין מן המהדרין
Amszel Simon, Budapest
Dob-u. 31. — Telefon: J. 356-02

Ujdonság! Ujdonság!
ארטה כשר של פסח
csokoládé, dessert, pralinék
prima minőségben a szombathelyi orth. rabbiság felügyelete alatt.
Gyártja és árusítja:
Neustadt Dávid Szombathely.
Budapesti lerakat:
TRÉBITS GYULA
Vilmos császár-ut 21. — Tel. A. 118-65.

Elsőrendű orth. kóser כשר של פסח
saját termésű
csemegebör
(16 malligando)
Kapható:
Fehértói szőlőgazdaság
STROH VILMOS
Kiskunhalas.

Megmentve

Német-zsidó elbeszélés

5

Irtá: Guggenheimer S.

Königstein naponta érdeklődött inasa által a beteg hogyléte felől. Midőn egy hét multán a kis Jánkele már elhagyta az ágyat, személyesen ment el a gyereket meglátogatni. Jánkele homloka még be volt kötve, de azért már elég élénknek látszott. Atyja éppen a bibliai történetből mesélt neki, amikor Königstein a szobába lépett.

— Engedelmet kérek, ha zavarok — szólt Königstein Maibaum-ékhoz, — de kötelességemnek tartottam őszinte sajnálkozást mutatni önök előtt kifejezni, hogy az én kocsisom ügyetlensége miatt került a gyermekük veszedelembe. Bár csak valamiképen jóvá tehetném.

Maibaum udvariasan felelt az idegennek, akit Maibaumné székel megkínált.

Königstein a gyermekhez fordulva mondja:

— Hogy vagy kedves gyermekem? Csak nem haragszol rám?

— Ó, miért haragudnék a bácsira, hiszen nem bántott engem, — felelt Jánkele mosolyogva.

— De a lovam gázolt el.

— A bácsi csak nem tehet róla.

— Az igaz, de azért ha úgy akarod, agyonlövtem azt a lovat.

— Nem, nem, dehogyan is akarom azt. Az a szegény állat bizonyára nem is tudja, mily óriási fájdalmat okozott nekem. Ellenben szeretném, ha a bácsi az istállóba beköténé, hogy többé ne gázolhasson.

Königstein nem tudott mindjárt a gyermek okos szavaira felelni. S mialatt a gyermeket becézgette, hirtelen különös érzés fogta el. A balesetnél látta először a fiút s mégis úgy tűnt neki, mintha már régóta ismerné. Oly ismerős volt előtte a gyerek világosszöke, gyűrűzött haja, mely vékony fürtökben hullott le a szép, alabastrom fehér homlokra. Nem tudott visszaemlékezni, hol látta ezeket a

szép, sötét szemeket, a finoman metszett ajkakat. Pedig valahogyan nagyon ismerős volt előtte.

— Légy nyugodt, kedves gyermekem — válaszolt végre a fiúnak — nem engedem ki többé a lovat az istállóból, nem fog az többé gyermeket megrugni.

Azután a szülőkhöz fordult, néhány hízogó megjegyzést tett nekik gyermekük kedveségéről és elköszönt. Maibaum a vendégét a kapuig kísérte, ahol éppen Léviné lépett be.

— Előkelő látogatója volt, Maibaum ur, — mondja a szomszédasszony.

— Jánkele hogylétéről érdeklődött és kifejezte sajnálkozását, hogy az ő lova sebesítette meg a gyermekünket.

— Tudom, tudom, Maibaumné már elbeszélte, hogy Königstein mindennap érdeklődött inasa által a fiúcska állapota felől. Derék ember ez a Königstein. Katholikus létére sok jót tesz a zsidókkal szemben is.

— Bizonyosan jószívű, ami abból is kitűnik, hogy mily részvételt viseltek a gyermekük iránt.

Mialatt Maibaum és Léviné között e beszélgetés folyt, Königstein gondolataiban mélyen emlérvülve ballag hazafelé. Hol is látta ezt a bájos arcot, kérdezgette magában.

Otthon, dolgozó szobájában fel és alá sétálva, tekintete hirtelen az elhunyt feleségének az íróasztal fölött függő arcképére szegeződött. S ime, a kisfiu arcvonásai teljesen hasonlítanak a neje arcvonásaihoz. Bizonyára a Maibaum-ék a felesége családjához tartoznak? — gondolta magában. Dolgozni próbált, de nem ment. Állandóan az arcképet nézte, ami emlékezetébe idézte a kedves gyermekarcot. A hasonlatosság oly meglepő volt, hogy elhatározta, mielőbb megkérdezni Maibaumé-

kat az esetleges rokonsági kötelék felől.

Másnap délután Königstein ismét tiszteletét teszi Maibauméknál, kik udvariasan, szeretetteljesen fogadják a vendégüket.

— Engedelmet kérek — szólt a vendég Maibaumhoz, ha bátorkodik egy oly kérdést önhöz intézni, mely talán indiszkrétnek látszik. De szolgáljon mentségemül az a meleg rokonszenv, amellyel gyermeke iránt viseltem. Arra kérem ugyanis, lenne szives megmondani, hogy ön, vagy kedves neje rokonságban vannak-e a Lessner-családdal D.-ben?

— Az említett családot még névről sem ismerem, tehát nem lehetek rokonságban velek.

— Neje részéről sem?

— 35 éves házasság vagyunk, ennyi idő alatt csak ismerhetném a feleségem rokonságát!

Königstein a fejét rázta, miközben az óraláncán függő medaillon után nyult és a következőket mondja Maibaumnak:

— Midőn tegnap a gyerekek szórakoztam, bizonyos ismerős arcvonásokat fedeztem fel benne, de nem tudtam, az arcvonások kire emlékeztetnek. Amikor aztán haza mentem és otthon a szemem véletlenül a boldogult feleségem arcképére tévedt, világos lett előttem a hasonlat. Itélje meg Ön, Maibaum ur!... (Odanyújtja a medaillont Maibaumnak, aki ugyancsak meglepetten állapítja meg a hasonlatosságot.) Én tehát határozottan úgy vélekedtem — folytatja Königstein — hogy vagy ön, vagy kedves neje rokon a Lessner-családdal; feleségem ugyanis Lessner-leány volt.

— Nem — ismételte Maibaum. A Lessner-család teljesen ismeretlen előttünk.
— De, ugyebár Ön is úgy találja, hogy gyermekének hasonlatossága nőm arcképével nagyon feltűnő.
— Nem tagadom, de őszintén szólva én nem adok sokat a hasonlatosságokra.
(Folytatása következik)

Pályázati hirdetés

A miskolci orth. izr. anyahitközség tanítónőképző-intézetének I. osztályába az 1930—31. iskolai évre felvételért folyamodhatnak azok a kifogástalan erkölcsi magaviseletű tanulók, akik 14. életévüket az 1930-ik év folyamán betöltik, a 16-ik életévüket pedig a folyamodás idején még nem lépték túl és akiknek a polgári iskola, vagy középiskola IV. osztályáról szóló bizonyítványuk, illetőleg ugyanezen osztály I. feléről szóló értesítőjük legáltalános jó előmenetelt igazol.

A kérvényeket a miskolci orth. izr. anyahitközség elnökségéhez intézve, az intézet igazgatóságánál (Miskolc, Kálvin u. 10.) április 30-ig kell benyújtani.

A sajtókezelő irt és 1,60 pengő költséggel ellátott folyamodványhoz a következő okmányok csatolandók:

1. Születési anyakönyvi kivonat.
2. Újkeletű hatósági orvosi bizonyítvány arról, hogy a folyamodó éptestű, érzékszervei teljesen egészségesek, beszélni szeme és színeztéke hibátlan és így a tanítónői pályára alkalmas.

3. Utolsó iskolai bizonyítványa, ha a folyamodó a IV. osztályu bizonyítvánnyal még nem rendelkezik, úgy a III. oszt. bizonyítványát és IV. oszt. félévi értesítőjét csatolja, a IV. oszt. bizonyítványt pedig, külön felszólítás bevétele nélkül jun. 30-án küldje be.

4. Újkeletű hatósági bizonyítvány vagy hitközségi bizonyítvány a családifő vagyoni viszonyairól, polgári állásáról, a családtagok számáról és életkoráról, esetleg a folyamodó magánvagyonáról, ösztöndíjáról, hitközségi segélyéről, stb.

5. Az izr. vallásu folyamodók részéről hitközségi (rabbinatusi) erkölcsi bizonyítvány.

6. Azok a folyamodók, akik a legutolsó tanévben nem jártak iskolába, erkölcsi magaviseletük kifogástalanságát hatósági bizonyítvánnyal tartoznak igazolni.

Minden mellékletet szabályszerű okmánybéllyel kell ellátni.

Azok a folyamodók, akik előtanulmányaik során valamely tantárgy tanulása alól fel voltak mentve, felvételük esetén a tanév elején felvételi vizsgálatot tartoznak tenni. Azok a növendékek, akik a IV. osztályt külföldön végezték, honosító-vizsgálatot tartoznak tenni. Erre vonatkozó külön folyamodvány a mag. vallás és közoktatásügyi M. Kir. Miniszter urhoz címezve, április hó 15-ig küldendő be az intézet igazgatóságához.

A felvétel csak akkor válik véglegesé, ha a növendék az intézetben a tanév elején tartandó orvosi, zenei, hallási- és színészeti vizsgálaton a tanítónői pályára alkalmasnak fog találtatni. Ugyanakkor minden izr. válásu, ideiglenesen felvett növendék felvételi vizsgálatot tartozik tenni a vallásán kötelező anyagából: bibliai történet a babiloni fogságig, szertartások ismerete; folyékony, hibátlan héber olvasás és az írott héber betűk ismerete.

A felvételi és orvosi vizsgálatok idejéről és a fizetendő díjakról a folyamodókat az intézet igazgatója júl. hó elején értesíti.

Az intézet internátussal (köztartással) nem kapcsolatos. Intézetben kívüli internátusban, vagy magánháznál a növendékek az igazgató előzetes hozzájárulásával helyezhetők el.

További felvilágosításért válaszboríték csatolásával az igazgató-ághoz kell fordulni.

Miskolc, 1930. március 14.
Dr. Serbu Adolf Dr. Rosenberg Márton
igazgató. felügyelő bizotts. eln.

Apró hirdetések

Hirdetési díjazás: minden szó egyszeri beiktatása 16, vastagon szedett betűkből 32 fillér. Állást keresőknek szavankint 13, vastagon szedett betűkből 26 fillér. Apróhirdetések felvétele: Budapest, VII., Sip utca 10. — Jelzés levelek kettős borítékban válaszbéllyel ugyanoda intézendők. — Apróhirdetések csak a díjelőzetes lefizetése mellett közölhetők.

KIZÁRÓLAG előkelő orthodox körökben házasságokat a legdiszkrétebben közvetít: Schwarcz Gábor, Teréz-körút 12. — Tel.: A. 134—04. Elsőrangú külföldi összeköttetések.

HUSZONEGY esztendő óta közvetít házasságokat Nagy Jenő, Rákóczi-ut 57/b. — Telefon. — Gémeikül. levelezés.

DISZKRÉT, vagyonos házasságközvetítés, a legmagasabb körökig. Vasárnap kivételével személyesen d. u. 3—8-ig. — Levélben válaszbéllyel. Reichné, Rökkszilárd-u. 7. Kávémérés. Corvin áruháznál.

ORTHODOX, 55 éves, özvegy, fess, intelligens uriember, jömeneteli gyár tulajdonosa Budapesten, keres megfelelő, jómódu uriaszonyt. »Jó férj« jelíggé a kiadóba.

BAROMFIFELTÜGYELŐNEK, magi-achnak elmennek. A bpesti orth. hitközségnél 8 évig voltam állásban. Cím: Kahán Aron, Lujza-u. 21. szám.

KERESEK azonnalra orth. fiatalembert, ki chümis-rási, kezdő gemóret, első, illetve harmadik elemistát tanítani és vizsgálatni képes. Teljes ellátás, fizetés meggyezés szerint. Ajánlatok: Grosz Samu földbírtokos, Nyirkércs, posta Nyirkákta címre küldendők.

JÓMÓDU fiatalember, volt talmudista, szeretne műszaki szakmát kitanulni, ellátás, vagy fizetés ellenében. — Esetleg más szakmát, F. G., Flamm Bernátnál, Budapest, Klauzál tér 15. I. em. 11.

ORTH. KÖSER étkezde Püspökudányban, az állomással szemben. — Weisz Márton.

72 ÉVES, beteg, tónakremit kereskedő könyörög hittestvéreihez, hogy mentse meg az éhhaláltól. Adományok »K. I.« jelíggé alatt a kiadóhivatalba küldendők.

SOFFÖRNEK ajánlkozik, személy, vagy gyorstehert, 35 éves, szolid, nős ember. Címe: Klein Mór, Göncruszka.

MISKOLCON újra megnyitott a volt Blumberger-féle helyiségben Engel streng orth. kóser étkezdéje.

BETEG árvalány, ki hosszas betegség után most elhagyja a kórházat, a legszükségesebb ruhaneműk és egyéb anyagiak hiányában, ezúton kér sürgős segítséget. Cím a kiadóhivatalban.

JÓ, OLCÓS és gyors munkát készítenek. Levelezőlap hívásra jöveik. — Grosz Dávid cipész, VII. Kazinczy-u. 14. (Az új mikve mellett).

KOVÁCS-szén, mosott, legkiválóbb minőségben, vagontételben beszerezhető Pollák Zsigmondnál, Debrecen.

Katzburg Salamon könyvnyomdája

Budapest, Dob utca 28.
Elvállalja mindennemű nyomtatványok elkészítését. — Specialista héber nyomtatványokban.
מקבל להדפיס ספרים בול ובתנאים קלים.

SÍRKÖVEK minden kivételben legolcsóbb gyáriáron Schreiber Jakob villanyerőre berendezett sirkőüzemében Debrecen, Hunyadi-utca 14.

Felolós szerkesztő és kiadótulajdonos
GROSZBERG JENŐ.

Hoffmann és Társa könyvnyomda.
VI. Proféta utca 7.

אלהעמיינק יידישע צייטונג

ZSIDÓ UJSÁG

AZ ORTHODOX ZSIDÓSÁG FÜGGETLEN HETILAPJA

ALAPITOTTA:
Groszberg Lipót ל"בSZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
BUDAPEST, VII., SIP-UTCA 10.
TELEFON: J. 425—90. CSEKKSZÁM: 50.791.
EGÉSZ ÉVRE 20 PENGŐSZERKESZTI:
Groszberg Jenő

Frankl Adolf

elnöki működésének negyedszázados jubileumára

Hálátlanság volna hallgatással mellőzni azt a tényt, hogy a hazai orthodoxia felsőházi képviselője: Frankl Adolf Adar hónap 24-én betöltötte iroda-elnöki működése huszötödik évét. Negyedszázad óta vezet a magyar orthodoxia hajóját a bölcs kormányzó összes erényeivel.

Kritikus volt a hazai orthodoxia helyzete 1905-ben, amikor Frankl Adolf lett az orthodoxia ügyeinek országos vezetője. A hitközségek egy része, az akkori neológ sajtó frázisaiktól elbódítva, nem akarta belátni az orthodox szervezet kiépítésének szükségességét. A kormány sem volt jól informálva s bizonyos gyanuval nézte azt a nagygyűlést, amely a megdicsőült Reich Köppel z. c. l. főrabbi elnökletével szilárdabb alapra akarta fektetni az orthodoxia szervezetét. A 230 rabbi és 280 világi delegátus által egyhangulag elnöknek választott Frankl Adolf azonban szent komolysággal és azzal a céltudatossággal, amelyet csak az önzetlen idealizmus adhat az embernek, kiépítette az orthodoxia szervezetét. Midőn 18 évvel ezelőtt Szabadkáról megindult az orthodox szervezetet aláknázó unifikációs mozgalom rendkívül népszerű jelszavakkal, Frankl meg nem tántorodott, felismerte a kritikus helyzetet, a legkövetkezősebb negáció álláspontjára helyezkedett, így a mozgalom önmagában is megerősödve került ki belőle. Működése első évtizedében rendkívül heves harcokat kellett vívnia a neológia országos szervezetével. A háboru vége felé, amikor a neológia vezetői megbarátkoztak a különálló orthodox szervezet gondolatával, helyreállt a béke, amely mind a mai napig sértetlen maradt, nem utolsó sorban Frankl Adolf konciliáns lény és tiszteletet parancsoló egyé-

nisége érdemképpen, amelynek tulajdonítani kell a kormányoknak az orthodox szervezet vezetésére iránti teljes bizalmát is, ugyisint az askenáz-szefárd ellentétek minimumra való redukálását.

A negyedszázados áldásos működésre visszatekintünk azon a héten, amelyen a Tórából felolvassuk »vajak-

hék» és »peküde« hetizakaszát és amelyen a »sábosz háchajdest« ünnepeket, E három adja meg Frankl pályája igazi tartalmát. »Vajakhék«-nél kezdte, »gyebgyűjtötek« s tömörített szent vallásunk és hagyományaink megőrzésére a hitfeleket, Negyedszázad után elérkezett a »peküde«-hez, az orth. közösség ügyei gondozásának egy fordulójához. És amint a midrás Majse Rabbénü beszámolójához azt a mondását fűzi hozzá: »a hűség embere telve áldással« és hűséges gondozónak (»gizbor neemon«) nevezi, azonképen tesz bizonyosságot az elmult huszöt év, arról, hogy az or-

thodox iroda elnöke valóban »is emünajsz, ráv baróchajsz« a hűség embere telve áldással; valóban hűséges ápolója az ügynek, amelynek gondozójává az i-teni gondviselés kijelölte.

A két hetizakaszhoz csatlakozik a Niszon hónapra, a tavaszi megújulásra utaló »sábosz háchajdest«. Legyen ez a jövőre való utalás, legyen szimbóluma annak, hogy következzék be az orthodoxia belső megújítása a Tóra és a hagyomány szellemében. De legyen ez szimbólum Frankl Adolf fiatalos erővel és hűvel folytatandó további áldásos működésének.

Az ő példája mutatja, milyen igazak bölcsünk ama szavai, amelyek a szerénynek sorsáról szólnak: »menekül a megtiszteltetés elől, de a tisztelet követi.« Frankl Adolf szerénysége nem akadályozhatja sohasem, hogy az orthodox közvélemény adott alkalommal ne tekintsen fel hozzá, a nagyoknak járó hódolatos tisztelettel és ama bibliai szavakkal: »ha kicsiny is vagy saját szemedben, Jiszroél-törzseinek feje vagy«. Huszöt éves jubileumán minden becsületesen gondolkodó orthodox ember erőt, egészséget, munkakedvet kíván neki közösségünk üdvére. A 25-nek héber számértékére כ"ה gondolva úgy érezzük, hogy I-ten rendelte 25 év után

כ"ה אפר ד' következni fog hasonló dicsőséges újabb 25 év: כ"ה יוסף. Hadd vonatkoztathassuk rá, még újabb negyedszázad elteltével, a hetizakaszhoz fűzött szent ígét: »jehi róczaju setisre sechinó bemáaszó jódoev«, a Mindenható glóriája áldja meg közösségünk szolgálatába állított életének munkáját!

A tórahü zsidóság diadala lesz ez. Mert a Tóra győzelmét jelenti ez az élet minden vonatkozásában.